

Cena 40 par ali 40 starih dinarjev

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredah in sobotah

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Podelitev domicila v Bohinju

V nedeljo zjutraj je Bohinj vstal okrašen s cvetjem in zastavami. Sonce, ki je pokukalo iz gora je kmalu razpršilo meglo z jezera in z obrazov organizatorjev velike partizanske prireditve, saj se je obetal lep dan.

Ze od ranih jutranjih ur je bilo Pod skalco vse živo. Tu so se po dolgem času zopet srečali nekdanji borci Jeseniško-bohinjskega odreda, bohinjski borci in kmetje, ki so nekoč skupno delili dobro in slabo, veselje in žalost.

Koliko toplih stiskov rok in koliko vprašanj se je zvrstilo v nedeljo Pod skalco. Tista navadna, pa vendar toliko čustvena vprašanja: Kje si zdaj? Kako živiš? Kaj pa družina? Ali se še spominjaš, ko smo bili v zasedi, Nemci pa so šli spodaj po poti, takrat pa smo...

Eh, ta pripoved je roman, vklesan v žive spomine borcev. Le kdo se ne bi spominal dni, ko smo bili boj za biti ali ne biti.

Godba na pihala iz Gorij je pokazala, da spada med boljše amaterske godbe na Gorenjskem. Pevski zbor maritinarjev je pod vodstvom Poldeta Ulage z zanosom zapel pesmi Na juri, Domovina, Pesem zmage in Partizana.

Štafeta z vrha Triglava

V okviru proslav 25-letnice II. zasedanja AVNOJ so v nedeljo mladi planinci z vrha Triglava ponesli dve štafetni palici. Ena skupina bo šla prek Primorske in Notranjske, druga pa po Gorenjski in Stajerski. Štafeti se bosta sestali v Ljubljani, potem pa bosta nadaljevali pot proti Jajcu. Slovesnosti na vrhu Triglava sta se udeležila tudi predsednik PZJ dr. Marjan Brecej in predsednik PZS dr. Miha Potočnik. A. Z.

ni pojo. Slišali smo tudi več lepih recitacij.

Stanko Kajdiž, predsednik občinske skupščine Radovljica, je navzočim spregovoril o borbeni poti Jeseniško-bohinjskega odreda, po govoru pa sta delegaciji občinskih skupščin Radovljica in Jesenice položili vence pred spomenik padlih v Bohinjski Bistrici.

»Čprav ni neposredne nevarnosti za Jugoslavijo niti z vzhoda niti z zahoda, nam trpko izkustvo okupacije Českoslovaške narekuje, da povečamo skrb za narodno obrambo,« je med drugim dejal Vinko Hafner, predsednik Izvršnega sveta SRS in nadaljeval, »Kdor misli, da lahko pride v Jugoslavijo brez boja, brez velikih izgub, ta je

v veliki zmoti. Za nobenega okupatorja se vojna z okupacijo naše države ne bo končala. Pri nas ne sme nihče kapitulirati. Nismo neposredno ogroženi, toda biti moramo vedno pripravljene, zato bomo obrambnim sposobnostim naših narodov posvetili še večjo pozornost.«

Govor Vinka Hafnerja je bil večkrat prekinjen z dolgotrajnim odobravanjem borcev in drugih gostov v Bohinju.

Po podelitvi domicila se je Ivan Leban, nekdanji komandant odreda, toplo zahvalil občinskim skupščinam za domicilno listino in domicilno pravico, pionirji pa so mu izročili lep šopek rdečih rož.

Jože Vidic

Razprava o spremembah ustave

V ponedeljek je bilo v Kranju posvetovanje o nekaterih spremembah ustave in volilnega sistema. Udeležili so se ga predstavniki gorenjskih družbenopolitičnih organizacij in nekateri poslanci. Uvodne misli oziroma nekatera pojasnila pa je podal podpredsednik zvezne skupščine Marjan Brecej.

Poudaril je, da ob predvidenih spremembah ne gre za revizijo ustave, marveč za uresničevanje ustavnih načel, pri čemer je glavni pomen utrjevanje federacije in večja samostojnost oziroma osamosvojitve republik. Ko so po uvodnih besedah tovariša Brečelja spregovorili tudi udeleženci posveta, so poudarili da, zaradi enotnega reševanja posameznih zadev v zveznem merilu velikokrat prihaja do različnih težav v našem gospodarskem življenju. Zato so pozdravili predvidene spremembe, po katerih naj bi republike v prihodnje dobile večje pristojnosti in samostojnost. Predvideno je namreč, da bi v prihodnje zveza postavljala le temeljne določbe, posamezna konkretna vprašanja pa naj bi potem urejale republike na podlagi izkušenj in potreb. Nedvomno pa bo to prispevalo tudi k večji samostojnosti in odgovornosti komun in delovnih organizacij.

V razpravi so udeleženci spregovorili tudi o bodočih zveznih skupščinskih organih. Bilo je tudi nekaj predlogov, da bi v prihodnje bil samo en zbor delovne skupnosti. To so utemeljevali s tem, da bi v gospodarski dejavnosti lahko dobila pomembnejšo vlogo gospodarska zbornica, medtem ko na področju socialno-zdravstvene in kulturno-prosvetne

dejavnosti že delujejo drugi samoupravni organi.

Pri volilnem sistemu pa so predlagali, naj bi bil osnovni kriterij za volitve razvitost neke dejavnosti, ne pa število prebivalcev. Izrazili pa so tudi bojazen, da bi ob določanju kandidatov zbor volilcev še bolj izgubili svoj pomen. Razen tega pa so poudarili, da nov način kandidiranja kandidatov zagotavlja večjo demokratičnost in javnost kot doslej.

Posvetovanje v Kranju in v drugih slovenskih področjih (kjer so bila prav tako podobna posvetovanja) pomenijo začetek razprav o spremembah ustave. V prihodnje bodo podobna posvetovanja in razprave tudi v vseh gorenjskih občinah.

A. Z.

40% — 60% CENEJŠA KONFEKCIJA

BLAGOVNICA KOKRA KRANJ VAM NUDI

v razprodaji kvalitetne ženske jesenske in zimske plašče iz velurja in moherja, v svetlih, temnejših in črni barvi, s krznenimi ovratniki ter brez njih.

CENE OD 120 DO 270 NDIN

Za obisk se priporoča Blagovnica

Centeni potrošniki, izkoristite ugodno priložnost!

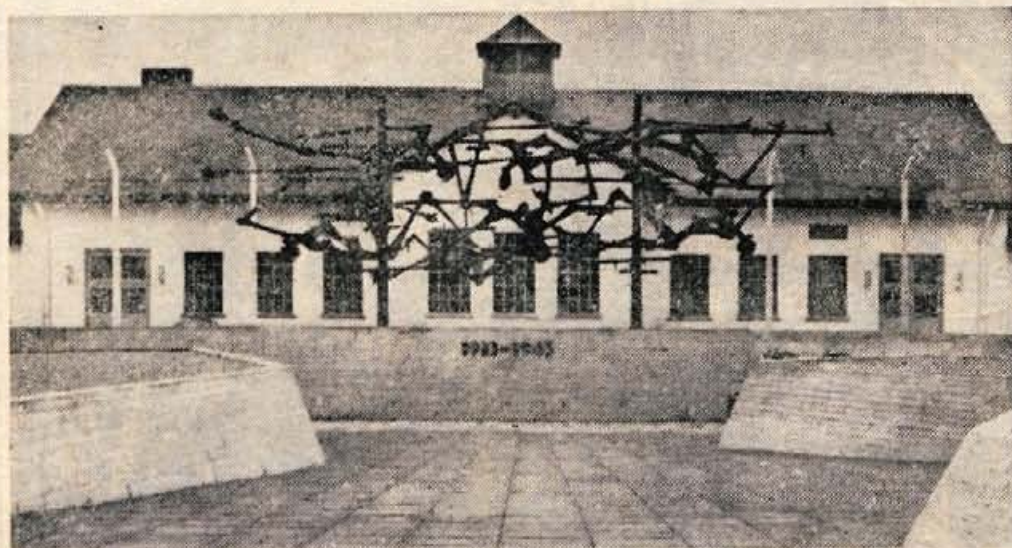
Direktor Verige odstopil

Ko so minulo sredo delavci obrata težkih verig v tovarni Veriga v Lescah ustavili delo in se zbrali na dvorišču, so hkrati tudi zahtevali, da delavski svet razreši direktorja tovarne. Pokazalo se je, da je temu posredno botroval sklep upravnega odbora o združitvi obrata kovačnice in obrata težkih verig. Neposredno pa je prekinitve dela povzročilo imenovanje novega vodstva združenega obrata. Kazalo je namreč, da direktor ne bo imenoval za vodjo obrata težkih verig Franca Bregarja in zato so delavci zahtevali njegov odstop.

Ko se je sestala delavski svet in je bila imenovana posebna komisija, ki naj bi razpravljala o uvedbi postopka za razrešitev direktorja, so se delavci vrnili na delo, hkrati pa je direktor Verige Valentin Marinko odstopil. Delavski svet je na drugi seji ta dan njegovo ostavko tudi sprejel.

V petek pa je centralni delavski svet na seji imenoval za vršilca dolžnosti direktorja inženirja Andreja Kuharja, dosedanjšega tehničnega direktorja tovarne Verig v Lescah.

A. Z.

V nedeljo so v nekdanjem koncentracijskem taborišču Dachau odkrili spomenik okrog 30.000 žrtvam nacističnih zločincev. Bronasta skulptura je delo jugoslovanskega kiparja Glide Nandorja. Slovesnosti se je udeležilo tudi okrog 150 Kranjčanov. Več o tem boste brali v sobotni številki. — U. A.

mešanica kav
EKSTRA

VSAKOMUR PRIJA
KAVA SPECERIJA

Seja medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko

O akcijskem programu ZK na Gorenjskem

V ponedeljek je bila v Kranju četrta seja medobčinskega sveta zveze komunistov za Gorenjsko. Na seji so razpravljali o akcijskem programu medobčinskega sveta ZK in o kadrovskih vprašanjih v okviru priprav na VI. kongres zveze komunistov Slovenije in IX. kongres zveze komunistov Jugoslavije. V razpravi so sodelovali vsi člani sveta in menili, da je prav, da se tudi medobčinski svet vključi v sedanjo idejnopolično aktivnost zveze komunistov.

Aksijski program, o katerem so govorili na ponedeljkovi seji, vsebuje vprašanja ekonomske aktivnosti v regiji. Člani so poudarili, da se morajo komunisti na Gorenjskem z vso odgovornostjo lotiti razprav o programskih izhodiščih razvoja Gorenjske. Treba je namreč določiti nekatera idejnopolična izhodišča za vključevanje Gorenj-

ske v razvojne koncepte Slovenije.

Program govori tudi o krepitvi in utrjevanju samoupravnih odnosov. V okviru tega so se člani sveta zavzeli za analiziranje nekaterih negativnih pojavov na področju samoupravljanja, posebno tistih, ki so značilni za vso Gorenjsko. Poudarili so tudi, da je tako v zvezi komunistov kot nasploh treba zaostri načela osebne in družbene odgovornosti. Spregovorili pa so tudi o neupravičenem pridobivanju dohodka. Pri tem so dejali, da morajo na tem področju predvsem občinske skupščine bolj izkoristiti zakonodajne pravice.

Razen tega so člani sveta pojasnili, da bodo o uresničevanju politike zveze komunistov tudi v prihodnje razpravljali samoupravni organi, sindikalne organizacije, organizacije socialistične zve-

ze in zveze mladine. Ko so na seji govorili o zaposlovanju, pa so poudarili, da je treba hitreje uresničevati politiko spreminjanja kadrovske strukture in hitreje ter učinkoviteje uresničevati politiko kadrovanja, štipendiranja in kreditiranja.

Na seji so se dotaknili tudi vloge in položaja udeležencev NOB. Poudarili so, da je treba hitreje reševati njihove probleme, hkrati pa menili, da je tudi v tej organizaciji treba zaostri odgovornost do vprašanj, ki jih načelja zveza komunistov. Zveza borcev ne more biti le organizacija, ki se zavzema zgolj za reševanje materialnega položaja borcev, marveč mora začeti z razpravo tudi o političnih in družbenih vprašanjih.

Nazadnje pa so se na seji zavzeli tudi za uresničevanje načel vseljudske obrambe na Gorenjskem in sprejeli prednostni red posameznih oblik akcijskega programa. Dogovorili so se, da bodo gradivo, o katerem so razpravljali na seji, ponovno pregledali tudi s člani komiteja posameznih občinskih konferenc in z nekaterimi družbenopolitičnimi delavci v občinah.

A. Z.

V nedeljo v Novi Gorici

V zadnji številki našega častnika smo pisali o posvetu predsednikov sindikalnih podružnic v Kranju. Zapisali smo tudi, da so predsedniki, ko so govorili o proslavi 25. obletnice vstaje primorskega ljudstva, ki bo v nedeljo v Novi Gorici, poudarili, da so premalo seznanjeni o nekaterih organizacijskih vprašanjih te proslave.

Ko smo se pri odgovornih predstavnikih, ki vodijo organizacijske priprave v kranjski občini, pozanimali o nekaterih konkretnih podatkih so nam povedali: Iz Kranja bo v nedeljo ob 5.36 odpeljal posebni vlak, ki se bo ustavil na vseh postajah. Cena potovanja za v obe smeri znaša 1200 starih dinarjev za odrasle in 600 za

otroke. Povedali so nam tudi, da je v Novi Gorici za prehrano dobro poskrbljeno. Na posebnem prostoru, dolgem 4 kilometre, bodo namreč stojnice. Prav tako je za prehrano poskrbljeno tudi na vlakih. Poskrbljeno pa je tudi za parkiranje avtomobilov in avtobusov. Na posebnem parkirnem prostoru bo lahko parkiralo okrog 20 tisoč vozil.

Ko smo se o nedeljski proslavi pogovarjali s predstavnik občinskega sindikalnega sveta v Kranju, so nam povedali, da se v vseh sindikalnih podružnicah v občini pripravljajo, da bi sobotno proslavo izkoristili tudi za prijeten izlet na Primorsko.

A. Z.

Tako je že v prvi točki

Udeležencem proslave v Bohinju je govoril tudi predsednik radovljiške občinske skupščine Stanko Kajdiž. — Foto: Vidic

Pri zrebanju hranilnih vlog na vpogled Gorenjske kreditne banke Kranj za mesec avgust 1968 so bile izžrebane naslednje številke:

Poslovna enota JESENICE

7249 11976

Poslovna enota KRANJ

8443 50989

Poslovna enota RADOVLJICA

8 B 5465

Poslovna enota ŠKOFJA LOKA

1381 2261

Poslovna enota TRŽIČ

5581 3356

Z varčevanjem koristite sebi in skupnosti zato varčujte pri Gorenjski kreditni banki!

Po vsej Gorenjski občni zbori SP

Čeprav vsako leto govorimo o dvomesečnih počitnicah, ki naj bi ublažile celoletno aktivnost v našem družbenopolitičnem življenju, pa tako rekoč že za nekaj let

nazaj ne moremo reči, da so bile to tudi res počitnice. Vrsta pomembnih dogodkov je tudi julija in avgusta letos spremenila delovne programe družbenopolitičnih organizacij. Tako so ugotovili na ponedeljkovem posvetu predsednikov gorenjskih občinskih sindikalnih svetov v Kranju. Smernice, VI. kongres zveze sindikatov Jugoslavije, agresija na Češkoslovaško in X. plenum CK ZKJ so tudi letošnje počitnice v sindikatih spremenili v delovne.

Vendar pa na dnevnem redu ponedeljkovega posveta ni bila razprava o dosedanjem, predvsem poletnem delu, marveč o pripravah na novo jesensko-zimsko delovno sezono. Na posvetu so ugotovili, da imajo vsa občinska sindikalna vodstva na Gorenjskem že izdelane okvirne delovne programe do konca leta. Ponekod pa razpravljajo tudi že o volitvah v predstavniške organe in izobraževanju sindikalnih vodstev v prihodnjem letu. Prav tako pa so ugotovili, da bodo v vseh gorenjskih občinah še letos končani tudi občni zbori sindikalnih podružnic.

A. Z.

KUPIMO

POSLOVNI LOKAL
V CENTRU KRANJA

Ponudbe z opisom in
ceno poslati na oglasni
oddelek pod Ugodna
prilika

Pregled polletnega gospodarjenja

Po približno dvomesečnih počitnicah, ki pa sicer niso zajele večji del našega notranjega in zunanega političnega in družbenega dogajanja, se bosta jutri (četrtrek) v Kranju zopet sestala na skupni seji oba zbora kranjske občinske skupščine. Čeprav ne bosta sprejemala pomembnejših odlokov pa je dnevni red te seje kar precej obširen.

predvidena razprava o poročilu polletnega gospodarjenja v občini. Iz obširnega poročila, ki ga je za sejo pripravil oddelek za gospodarstvo, povzemamo, da letošnji polletni rezultati gospodarjenja v primerjavi z istim obdobjem lani kažejo na napredek, vendar pa je ta dokaj manjši od predvidenega v resoluciji o razvoju gospodarstva za to leto. Razvoj finančnih sposobnosti gospodarstva v prvem polletju pa v glavnem ni zavirala slaba prodaja blaga, ampak porast neplačanih faktur oziroma kreditiranje kupcev. Da bi lahko dosegli planska predvidevanja za leto, bo zato treba predvsem izboljšati razmerje med fakturirano in vnovčeno realizacijo ter zmanjševati poslovne stroške. Slednje bi lahko uresničili z združevanjem in specializacijo proizvodnje.

Razen te, nedvomno ene najpomembnejših točk jutrišnje seje, pa bosta oba zbora razpravljala tudi o polletni realizaciji proračunskih dohodkov in izdatkov občine, o učnih uspehih v osnovnih in srednjih šolah in o podaljšanju sklepa o uvedbi petdnevnega delovnega tedna za osnovne šole v mestu. Na dnevnem redu pa je tudi sprememba odloka o najvišjih maloprodajnih cenah in maržah v prometu blaga na drobno in sprememba odloka o razpisu referendumu o uvedbi krajevnega samoprišpevka za izgradnjo pokopališča v Stražišču.

A. Z.

V Trziču so izdelovali pile že v 18. stoletju Triglav nadaljuje s pilarsko tradicijo

Pilo štejemo poleg kladiva in sekire kot eno najstarejših orodij. Zanimivo je, da so podobne pile, kot jih poznamo danes, uporabljali že stari Rimljani. V Trziču pa ima pilarsvo tudi že dolgoletno tradicijo, saj sega še v dobo fužinarstva in časov Valvasorja. To tradicijo nekdanjega fužinarstva oziroma boljše povedano pilarsva danes nadaljujejo v trziški tovarni pil Triglav.

Triglav je še mlado podjetje, saj se je razvilo po vojni iz mehanike obrtniške delavnice. Takrat, leta 1946, je bilo v tej delavnici šest zaposlenih, danes pa daje izdelovanje pil v Triglavu delo že osmdesetimi Trzičanom. Ko smo se pred dnevi pogo-

varjali s tehničnim vodjem Aleksandrom Golmajerjem in računovodjo Karlovo Kežljem, smo izvedeli, da danes v Triglavu izdelajo kar milijon do milijon 200 pil letno, zanje pa dobe skoraj pol milijarde starih dinarjev.

OKROGLE SPIRALNE PILE — PONOS

Kljub velikemu številu različnih modelov pil, izdelujejo jih kar v 245 različnih oblikah, pa v Triglavu poudarjajo, da ne iščejo svoje pot v proizvodnji novih modelov, temveč v izpopolnjevanju teh modelov, ki jih izdelujejo sedaj. Skratka, njihovo geslo je kvaliteta. In prav kvaliteta se lahko zbuva, da so prodrli na tako močni tržišči,

kot sta zahodnonemško in avstrijsko, na tržišči dveh dežel, kjer pomeni pilarsvo tradicijo in povrstno kvaliteto. Takšne pomembne uspehe so v Triglavu dosegli predvsem z modernizacijo strojnih naprav, s tem so seveda povečali proizvodnjo, dvignili produktivnost (od leta 1966 kar za 60 odstotkov), vse to pa jim daje velike možnosti za intenzivnejše vključevanje v mednarodno delitev dela. Pri vsem tem pa je najbolj bistveno to, da so modernizirali svojo strojno opremo z lastnimi sredstvi in to pot nameravajo ubrati tudi naprej.

Med vsemi 245 vrstami pil so najbolj ponosni na okrogle spiralne pile, ki jih tudi izvažajo. Vendar, ko v podjetju govorijo o nekem kvaliteten izdelku, povedo tudi, da morajo surovine, to je jeklo za kvalitetne pile, uvažati. Domače železarnice jim namreč ne morejo dobaviti dovolj kvalitetnega jekla, pa tudi njihovi dobavni roki so predolgi.

LETNI NACRT BI GOTOVO PRESEZEN

Med obiskom v Triglavu nas je zanimalo, kakšni so polletni rezultati. Postregli so nam z najnovejšimi podatki: v osmih mesecih letos so izdelali 732.692 pil, kar predstavlja vrednost 3.026.000 N din. Njihov letni proizvodni načrt predvideva za 4.350.000 N din proizvedenih pil, vendar zatrjujejo, da bodo njihova predvidevanja prav gotovo presežena za okoli 12 odstotkov.

Trziški Triglav se je edini pri nas specializiral na proizvodnjo pil. Ta usmeritev ima seveda pozitivne posledice. Tako pravijo, da na jugoslovanskem trgu nimajo nobenih težav, zlasti zaradi kvalitete, kateri posvečajo največ pozornosti. To smo lahko ugotovili tudi med samim ogledom tovarne.

Zadnje čase se za Triglavove proizvode zanimajo tudi tuje firme, zlasti zahodnonemške in švedske in ni izključeno, da ne bodo prav kmalu podpisali pogodbe o tehničnem in poslovnem sodelovanju. Tuji tovarnarji bi radi tudi vložili svoj kapital v modernizacijo strojne opreme te trziške tovarne, vendar jih do njihovega končnega sklepa ovirajo naši neelastični predpisi o vlaganju tujega kapitala. Vendar upamo, da bo tudi ta ovira kmalu premagana. Sicer pa že sam interes glavnih proizvajalcev pil v Evropi za trziške izdelke kaže, da so Trzičani s svojimi pilami precej pri vrhu evropske kakovostne lestvice. To zanimanje pa pomeni na eni strani razveseljevo novica, na drugi strani pa obvezuje trziške pilarske, da vztrajajo pri svoji tradicionalni kvaliteti.

V. Guček

O razvoju SR Slovenije

Klub gospodarstvenikov v Kranju bo v petek, 13. septembra, ob 17. uri pripravil v prostorih kluba razpravo o idejno-političnih osnovah za izdelavo programa družbenoekonomskega razvoja SR Slovenije. Razpravo bo vodil predsednik občinske skupščine Slavko Zalokar.

Zaradi nedvomno zanimive razprave vodstvo Kluba gospodarstvenikov pričakuje, da se je bodo udeležili predstavniki gospodarskih in družbenih organizacij. Z.

O razvoju kmetijstva na Gorenjskem Predvsem je treba odpraviti dosedanja nasprotja

V okviru razprav o programu razvoja kmetijstva v Sloveniji se je minuli mesec v Kranju sestala področni odbor sindikata delavcev kmetijstva, živil in tobačne industrije za Gorenjsko. Na tej seji so člani odbora v okviru slovenskega programa razpravljali predvsem o razvoju kmetijstva na Gorenjskem.

Ze uvodoma so ugotovili, da je na gorenjskem področju eden največjih problemov proizvodnja živinarstva. Tako naprimer število živine ne-nehno pada, po drugi strani pa rastejo objekti za predelavo mesa. Prav zato bi se bilo v prihodnje treba zavzemati, da bi bili obstoječi objekti boljše izkoriščeni. K temu naj bi prispevala predvsem industrijska proizvodnja. Čeprav morda nekateri menijo, da je Gorenjska premajhna, da bi lahko porabila vso tovarstvo proizvodnje pa podatki kažejo ravno obratno. Res pa je tudi, da tako gorenjsko, kot širše tržišče še nista najbolje raziskana in danes takorekoč vsak kmet prodaja svoje izdelke za sebe. Skratka na tem področju bi bila potrebna temeljita integracija, raziskava tako ožjega kot širšega tržišča, določitev ustreznih cen in končno tudi osnovna čreda ter takšna organizacija, ki bi odpravila razlike med proizvodnjo in prodajo.

Podobno pa je tudi na področju kmetijstva. Kmetijske zadruge na gorenjskem več ali manj životarlje. Namesto, da bi te odigrale pomembno vlogo pri sodelovanju z zasebnimi kmeti, so se v nekaterih primerih prousmerile zgolj na trgovino in opustile osialo dejavnost. Čeprav je to na prvi pogled do neke mere razumljivo pa ne smemo pozabiti, da bi morala biti kooperacija z zasebnimi proizvajalci in proizvodnja prva skrb kmetijskih združb. Razen tega pa je še vrsta drugih primerov, ki pogojujejo takšno stanje, kakršno je danes na področju kmetijstva. Tako do neke mere temu botruje neenakomerna obremenitev z družbenimi dajatvami med socialističnim in privatnim sektorjem, rešena ni nadaljnja perspektiva zasebnega proizvajalca itd.

Vsa ta vprašanja pa terjajo, da bi kmetijske delovne organizacije morale čimprej izdelati dolgoročne in čim bolj konkretne programe, ki

bi upoštevali sedanje proizvodne pogoje in organizacijo dela nasploh. Na seji so sicer ugotovili, da so za področje kmetijstva že izdelani konkretni programi, vendar pa niso preučeni. Tako rekoč kot posamezno temu vprašanju se pojavlja tudi dejstvo, da se ni na svet za kmetijstvo pri občinskih skupščinah na Gorenjskem ni podrobneje ukvarjal s takšnim programom, marveč je reševal probleme, ki niso najbolj pomembni za kmetijstvo.

Član odbora Juka Gartner je na seji odbora poudaril, da je program razvoja kmetijstva premalo konkretna za razvoj posameznih panog. Zato je njegov razvoj prepustjen stihajnemu reševanju. Da bi dosegli boljše rezultate in napredek je treba posvetiti večjo skrb zasebnemu sektorju. Ze doslej je bilo napak, da za zasebni sektor ni bilo sredstev. Povedal je, da je zanimanje privatnih kmetov za moderno kmetijsko proizvodnjo veliko, vendar pa jim takšno usmeritev preprečujejo nesprejemljivi pogoji za kreditiranje v osnovna sredstva. Prav tako pa bi jim bilo treba pomagati z ustrezno strokovno službo.

Posebaj pa so člani odbora poudarili, da bi bilo treba vso skrb posvetiti strokovnemu šolstvu. Edina šola, ki je bila na Gorenjskem, je sedaj ukinjena. Prav tako pa učni programi osnovnih šol ne predvidevajo posebnih tem o kmetijstvu. Kaže torej, da je na področju strokovnega izobraževanja v zadnjem času nastala precejšnja praznina. Za vse vrste poklicev takorekoč danes imamo šole, le za kmetijstvo jih zmanjkrat ni.

To je le del misti iz obširne problematike, o kateri so razpravljali na seji odbora. Nazadnje so imenovali tudi posebno trziščno komisijo, ki bo preučila program razvoja kmetijstva in pripravila še druge predloge.

A. Zalar

Elra uvaja nove izdelke

Elektrotehniško podjetje Elra iz Skofje Loke že dolga leta poznamo kot proizvajalca električnih kuhalnikov in peč. Letos pa je dalo na trg vrsto novih izdelkov. Med njimi je tudi sodobna plinska katalitična peč, ki jo bodo potrošniki lahko kupili že konec tega meseca. Elra jo izdeluje v sodelovanju z italijansko firmo Lord spa Pomezia Roma.

Nova peč na plin ni samo sodobna in ekonomična, ampak tudi zelo varna pri uporabi. Ohišje je emajlirano, plin gori brez plamena, izgoravuje pa je 100-odstotno, tako da ne povzroča neprijetnega vonja in ne suši zraka. Peč ne potrebuje odvoda v dimnik in je zato zelo praktična za namestitev. Maksimalna potrošnja plina je 200 gramov na uro in je zato nedvomno najcenejša vrsta ogrevanja stanovanjskih in drugih prostorov. Podjetje jih bo letos proizvedlo okoli 10.000, od tega približno 4.000 za potrošnike v Sloveniji. Razen nove plinske peč pa je Elra dala letos na trg še namizni ventilator in nov fen, ki deluje skoraj brez šuma.

Letos v marcu pa je podjetje sklenilo pogodbo o sodelovanju še z eno italijansko firmo, in sicer Mirano Over

all. Gre za izdelavo štirih tipov električnih štedilnikov. Elra bo italijanskemu kooperantu dobavljala emajlirane dele, ta pa njej za proizvodnjo avtomatiko. V podjetju računajo, da bodo prihodnje leto izdelali okoli 7000 takih štedilnikov. Razen kooperacije z inozemskimi firmami pa se Elra uspešno vključuje tudi v sodelovanje z domačimi proizvajalci. Tako so povabili k sodelovanju 9 lesno-industrijskih podjetij, ki se bavijo z načrtovanjem in izdelavo kompletnih švedskih kuhinj. Tem bi dobavljali pečice, plošče za štedilnike in druge sestavne dele, ki jih proizvaja Elra. Računajo, da bi s to proizvodnjo lahko začeli prihodnje leto, ko bo dograjena nova hala v Retcih.

360 članski kolektiv Elre računajo, da bo do konca leta povečal proizvodnjo za skoraj 50 odstotkov in dosegel brutoprodukt 3 milijarde starih dinarjev. Zelo uspešno pa se vključuje tudi v izvoz, ki letos predstavlja že 100.000 dolarjev. Največ kuhalnikov, električnih spajkalnikov in Figaro aparatov za kodranje las izvozijo v Nemčijo, Avstrijo in Francijo, nekaj pa tudi v dežele Bližnjega vzhoda. S. Zupan

ZAVAROVALNICA SAVA
PE JESENICE

razpisuje licitacijo

ki bo v ponedeljek, dne 16. 9. 68 ob 12. uri v prostorih Zavarovalnice Sava PE Jesenice. Licitacija bo za oseb. avto SKODA, leto izdelave 1968, prevoznih ima 5.000 km.

Izključna cena je 7.000 N din. — Ogled vozila je možen vsak dan v servisni delavnici »Avtopromet« v Laborah pri Kranju. Pismene ponudbe bo Zavarovalnica sprejemala do 12. ure 16. t. m.

slovenija avto

NOVO NA TRZIŠČU
SENČNIK
univerzal,
za vsa vozila, osebna in
tovorna.

Svet brez bleščic Oglas v časniku

Andrej ni socialni problem kot temu pravimo, kadar se nekdo znajde v takih ali drugačnih težavah, ki jih sam ne more rešiti. Kako neki bi Andrej bil socialni problem, ko ima dve zdravi roki, močni, s prsti okorelimi od garanja. Kmečki delavec je. Pred leti je sicer delal v tovarnah, potem pa je nanesto, da se je ponudil za delo na kmetih.

Njegov oče je bil kolar, tam nekje na koncu selške doline. Andreja kolarstvo ni veselilo in tako se ni izučil ničesar. Vse, kar ima, je v njegovih rokah, je njegova pridnost. Vse, kar pozna, je trdo delo od štirih zjutraj do desetih zvečer. Trdo delo, poljsko ali pa delo z motorno žago v gozdu pa vsega vajenemu tridesetletnemu fantu ni delalo posebnih težav. »Res,« pravi, »rad bi sicer hodil pet k moškemu zboru. Ampak za to ni nikoli pravega časa na kmetih. Posebno poleti ne.«

Andrej seveda ni bil zadovoljen s šestnajsturnim, večasih osemnajsturnim delavnikom na dan, po dobrih sto din na uro. Delal je namesto obolelega gospodarja, ki se pred smrtjo več kot pol leta ni premaknil iz postelje. Delo pa ni smelo zaostati, opraviti je bilo treba poln hlev živine, delo na polju in v gozdu ni čakalo. Pri hiši so Andreja imeli radi, saj je delal za dva. Težko bi dobili še tako pridnega delavca. To mu sicer niso povedali, tudi mu niso dajali tolikega plačila za njegovo delo, kot bi ga zaslužil. Ni imel niti socialnega zavarovanja. Andrej je bil tako na pol zadovoljen, zdelo se mu je malo denarja, kar ga dobiva. Prijavil se je tudi za delo v Nemčiji, za gozdnega delavca, vendar ga za prvi transport delavcev niso poklicali. »Tudi prav,« si je mislil in opravljal naprej svoje vsakdanje delo.

Tedaj pa je gospodar umrl. Sli so za pogrebom, jedli in pili so na sedmini. Andreja niso povabili zraven. Na pogreb je prišel tudi gospodinjin brat, ki je približno vsako leto enkrat prišel na obisk, ali pa še manj. Popil je na svojo žalost za svakom nekaj kozarcev prave. Gospodovalnost se je predramila v njem in rekel je Andreju: »Andrej, ti pa kar pojdi, nimaš kaj iskati tukaj.«

Andreja je zadelo. Prizadeto je bilo njegovo dostojanstvo, povsem človeška potreba, da je njegovo delo priznano in cenjeno. Gospodinja se ni potegnila zanj. Pobral je svoje imetje, za en kovček ga je bilo in odšel. Ne pravice iskat kot hlapec Jernej, pač pa je oddal oglas v časniku: »Fant, vajen vsakega dela, išče delo na kmetiji.«

L. Mencinger

Ob razstavi petih umetnikov iz Pariza v galeriji na loškem gradu

Nenavadne grafike

Večina dosedanjih slikarskih razstav v Skofji Loki je bilo dokaj kvalitetnih. Vendar pa še pred jutrišnjo otvoritvijo lahko zapišemo, da sodijo dela petih likovnikov iz Pariza med najboljše pa tudi najbolj nenavadne

umetnine, ki so jih ali ki jih še bodo ljubitelji slikarstva občudovali na stenah loške galerije. Lourdes Castro, Milvia Maglione, Lucio del Pezzo, Rene Bertholo in Antonio Segui spričo specifičnega izbora motivov in spričo po-

partističnega prikaza le-teh veljajo v svetu za pristaše nove smeri v slikarstvu, znane pod imenom »Dimenzije realnega«. Vse več sodobnih likovnikov, zlasti mlajših, se navdušuje zanj. Najnovejši poskus v modernem slikarstvu daje umetnikom povsem proste roke glede tehnike in načina prikaza, edini pogoj je, da obravnavajo moderni čas, sodobnost, kar razberemo že iz naziva. Na slikah peterice bomo videli prav to — v pop-art stilu obravnavano stvarnost, bodisi rahlo ironizirano, bodisi prikazano v obliki duhovite moderne pripovedke, ali pa z dodatkom ščepca erotičnosti.

Še nadalje vsa skrb Loškimi razgledom

Minulo soboto zvečer so člani muzejskega društva Skofja Loka imeli občni zbor. Več kot 80 zbranih je v galeriji loškega gradu pretresalo delo minulih dveh let.

Društvo je bilo ustanovljeno že leta 1936. Nedvomno sodi med najbolj delovne ustanove te vrste v Sloveniji. Trenutno šteje več kot 400 članov. Njegova poglobljena skrb je in bo ostala izdajanje Loških razgledov, Revije, ki izhaja enkrat letno in obravnava najrazličnejše zanimivosti iz zgodovine ter razvoja Skofje Loke z okolico, pa tudi pomembnejše dogodke iz sedanosti. Zavoljo nekaterih strokovno-znanstvenih prispevkov so Loški razgledi znani tudi zunaj meja naše domovine, tako da je uredniški odbor v stalnih stikih s podobnimi revijami po svetu.

Muzejsko društvo bdi tudi nad Loškim muzejem. Slednji je sicer samostojna organizacija, vendar je njegovo delo tesno povezano z dejavnostjo društva. Iz referata direktorja muzeja so prisotni zvedeli za težave te ustanove. Predvsem primanjkuje denarja, s katerim bi izpopolnili in povečali muzejske zbirke. Še pred velikim slavljem čez pet let — Skofja Loka bo takrat praznovala svoj tisoči rojstni dan — je treba temeljito preurediti celotno zgradbo in od sedanjih lastnikov odkupiti mnoge zgodovinske pomembne starine. Edino ta ukrep lahko na znameniti loški grad privabi nove goste in s tem zviša letni obisk, ki zadnje čase stagnira.

Muzejsko društvo je v zadnjih letih na pobudo nekaterih svojih članov organiziralo že 5 izletov po Sloveniji, v Istro in Dalmacijo, pa tudi prek državnih meja, v Avstrijo in Italijo. Zanje vlada med člani ter drugimi prebivalci Skofje Loke vse večje zanimanje. To je vsekakor zelo koristna dejavnost, saj omogoča udeležencem spoznavati najpomembnejše domače in tuje zgodovinske spomenike. Vodstvo izletov vedno poskrbi tudi za ustrezno spremeno razlago.

Ob koncu razprav je spregovoril še predstavnik zgodovinskega društva iz Ljubljane in pohvalil delo ter dosedanje uspehe skofjeloškega muzejskega društva. Potem so si udeleženci občnega zbora, med katerimi je bil tudi republiški sekretar za gospodarstvo Sveto Kobal, ogledali barvne diapozitive, posnete na muzejskih izletih. Komentiral jih je prof. France Planina.

I. G.

Dneva narodne noše, ta turistično folklorna prireditev je v Kamniku vsako leto prvo nedeljo v septembru, se je udeležila tudi skupina narodnih noš iz Stare Loke. V Kamnik so se pripeljali kar z »lojtrskimi« vozom (vig) foto: Franc Perdan

Cetverica od petih umetnikov se je s svojimi barvanimi grafikami — vsa dela razen enega platna so namreč grafike — letos maja predstavila beograjskemu občinstvu na razstavi v galeriji 212. S posredovanjem umetnostnega zgodovinarja in likovnega kritika Aleksandra Bassina pa je uprava Loškega muzeja uspela pregovoriti slikarje, da so privolili razstavljati tudi v Skofji Loki. Segui, peti likovnik, se jim je pridružil šele kasneje.

Slovenski umetniški javnosti pa sta nekoliko bolj poznana le dva razstavjalca — Lucio del Pezzo in Antonio Segui. Znana sta ji zato, ker je nekatera njuna dela imela priliko videti v času lanskega grafičnega bienala v Ljubljani. Zanimiva so. Z njimi ironizirata objekte, človeške figure, stvarnost. Seguija privlačijo zlasti dogodki, ki jih lahko obravnavamo na šegav način. Govori o nesmiselnosti mehanizacije, saj ta ostro mašuje humano vsebino človeka in spreminja ljudi v sužnje strojev. Seguijevo pripoved preveča čisto tudi motiv poželenja, kajti humer, zasnovan na erotičnih odnosih in z masko infantilizma, mu pomaga odstranjati lažno fasado malomeščanske morale in spoznavati njen pravi obraz.

Lucia del Pezza bomo najboljše predstavili, če citiramo besede francoskega likovnega kritika Alaina Jouffroya: »... del Pezzo, rojen v Neaplju leta 1933, ima vse vrline klasičnega italijanskega slikarstva; eleganco kompozicije, čut za proporce in obvladovanje tehnike ter tehničnih sredstev. Del Pezzo se pri slikanju zabava. Njegove umetnine sodijo med največje. Ustvarja jih z nepotešenim hrepenenjem in je zmožen navdušiti s podobo, pred katero visi na niki obešeno jajce, ali pa vzbudi zanimanje z delom Slika prijateljstva, na kateri se preko bele kocke boči mavrični lok, sestavljen iz črk, razprta roka pa zaman sega po njej.«

Otvoritev razstave bo jutri, v četrtek, ob 18. uri.

I. Guzelj

SARAJEVO, 6. septembra — Predsednik islamske republike Mavretanije Mokdar Daddah je med svojim obiskom v Jugoslaviji dopotoval na dvodnevni obisk v Bosno in Hercegovino.

LONDON, 6. septembra — V glavnem mestu države Swaziland so se začele slovesnosti ob proglasitvi neodvisnosti te države. Swaziland je zadnji izmed treh angleških protektoratov v Južni Afriki, meri 17.363 kvadratnih kilometrov in ima 300.000 prebivalcev.

BEOGRAD, 6. septembra — Na povabilo predsednika republike Josipa Broza Tita bo od 30. septembra do 5. oktobra uradno obiskal našo državo zvezni predsednik avstrijske republike Franc Jonas.

WASHINGTON, 7. septembra — Ameriški uradni krogi poudarjajo, da najbrž ne bo prišlo do sestanka Johnsona s sovjetskim premierom Kosiginom. Vendar Johnson noče izključiti možnosti za sestanek, ker bi šel, kot je dejal, ob vsakem času kamorkoli, če bi menil, da bi takšen sestanek izboljšal ameriške pozicije in bi bil v prid svetovnemu miru.

PEKING, 7. septembra — V vsej Kitajski so začeli proslavljati obletnico kulturne revolucije. Hkrati s proslavami so razpustili tudi vse partijske komiteje razen centralnega in ustanovili revolucionarne komiteje v vseh kitajskih pokrajinah, avtonomnih področjih in občinah.

PRAGA, 8. septembra — Predsednik češkoslovaške vlade Černik je sprejel predstavnik sovjetske vlade Kuznjecova. Težnja njenih pogovorov pa je pregled izvajanja moskovskega sporazuma. SZ in ostale štiri države varšavskega sporazuma naj bi izpolnile le eno obveznost — umaknile svoje čete iz ČSSR. Kot poudarjajo v Pragi, navzočnost tujih čet ovira popolno normalizacijo odnosov in položaja.

LONDON 8. septembra — Britanski zunanji minister Michael Stewart je dopotoval na štiridnevni uradni obisk v Romunijo, kjer se bo z romunskimi voditelji pogovarjal o splošnem položaju, ki zanima obe državi.

PARIZ, 9. septembra — Na tiskovni konferenci je de Gaulle izjavil, da je dogodka na češkoslovaškem treba obsoditi, ker nasprotujejo akcijam za popuščanje napetosti v Evropi.

Ljudje

Novica, da so Američani pred dnevi preizkusili dve novi smrtonosni orožji — objavil jo je Pentagon (vrhovni štab oboroženih sil ZDA) — ni presenetila skoraj nikogar. Človeštvo je že vajueno podobnih vesti. V dvajsetih letih neprestane oboroževalne tekme med obema vodilnima super silama Vzhoda in Zahoda smo postali skoraj imuni za tovrstna poročila. Spričo zadnjih dogodkov na Češkoslovaškem, spričo maratonske vojne v Vietnamu, mora biti vsakomur jasno, da prizadevanja za postopno ustavitve kopičenja smrtonosnih orožij ne morejo obroditi uspehov. Lakonične izjave ameriških vojaških krogov, s katerimi so komentirali poskusni izstrelitvi novih raket, samo potrjujejo žalostne ugotovitve. Po njihovem mnenju so ZDA s tem zopet vzpostavile

potrebno ravnotežje, ki je bilo zaradi nedavnih sovjetskih dosežkov baje porušeno, Zakaj torej gre?

Ameriške kopenske sile že dalj časa razvijajo interkontinentalno raketo Titan III, izboljšano inačico Tiana I in II. Novi projektil je nekaj daljši od svojih »zastarelih« sesier. Z veliko natančnostjo lahko zadene 14 000 km oddaljeni cilj. Njegovi konstruktorji pa so še zlasti ponosni na pomembno novost, ki je nekajkrat povečala udarno moč orožja. Gre namreč za konico rakete, ki namesto ene nuklearne glave zmora nositi kar tri hkrati. Vsaka glava ima še svoj lastni pognoski mehanizem. V slučaju atomske vojne bosta prva in druga stopnja napadajoče rakete prinesli grozd treh vodikovih bomb nekako 1000 km do cilja, nakar se bodo glave ločile in letele dalje vsaka po svoji poti. Obramba pred njimi je praktično nemogoča.

Drugo, še učinkovitejše orožje je istega dne preiz-

kusila vojna mornarica. Gre za trostopensko raketo Poseidon, ki jo bodo za razliko od Titanov — le-ti so spravljani v betonskih silosih na kopnem — izstreljevali izpod morja, z atomskih podmornic. Zloglasni Polarisji so že zastareli, po mnenju generalov je Poseidon edino učinkovito nadomestilo zanje.

Vsaka podmornica lahko naloži 12 novih raket, ki sicer ne morejo leteti tako daleč kot Tiana (le 6500 km), zato pa namesto treh nosijo kar po osem bojnih glav. Vse ostalo je isto: še izven dosega nasprotnikovih antiraket se atomski naboji razpršijo in vsak zase poletijo proti enemu ali večim ciljem na sovražnikovem ozemlju.

Ameriški strategji so novo orožje krstili za »zračni omnibus«. Pravijo, da pomeni dostojno protiutež sovjetski vesoljski bombi. Ta je v minulih mesecih povzročala zahodnim strokovnjakom obilico sivih las. Dasi točni podatki niso znani, gre verjetno

za satelite z močnim nuklearnim nabojem, ki krožijo po orbiti. Konstruirani so tako, da na povelje z zemlje spreminijo smer in poletijo napvpi proti cilju. Nasprotniki (beri: Američani) bi v slučaju napada imeli le bore tri minute časa, da odkrijejo in uničijo bližajoč se projektil. Pred takim orožjem pa je brez moči tudi sodobni protiraketni sistem, ki ga pravkar postavljajo in ki naj bi ZDA obvaroval običajnih raket.

Oboroževalni tekmi ni videti konca. Novemu orožju na eni strani brž sledi še hujši morilski izum na drugi. Človeštvo preostaja zgolj šibko upanje, da bo nekoč v bodočnosti zdrava pamet vendarle nadvladala slo po oblasti in z njo povezano kopičenje sredstev masovnega uničevanja. Mir, dokler bo odvisen od ravnotežja strahu, pač ne more biti popoln.

I. Guzelj

in dogodki

Neznano o znanem junaku

Oče narodnega heroja in komandanta gorenjskih partizanov Jožeta Gregorčiča je bil z Dolenjske, služil pa je vojsko dolgih 12 let

Oddelek muzeja NOB na Jesenicah skrbno zbira podatke o življenju in delu narodnega heroja Jožeta Gregorčiča. Z vztrajnim delom sodelavci muzeja, posebno pa prvoborec Franc Konobelj-Slovenko, počasi odkrivajo tančico skrivnosti, v katero je še vedno zavito življenje tega slavnega komandanta gorenjskih partizanov.

Letos je Slovenka obiskala Ana Dielacher, sestra Jožeta Gregorčiča, ki že prek 50 let živi v Beljaku. Sodelavcem muzeja je izročila nekaj družinskih fotografij ter dragocenih dokumentov, ki osvetljujejo Gregorčičovo življenje.

Ivan Gregorčič, Jožetov oče, je bil rojen 1870. leta v Družinski vasi pri Novem mestu (tako piše v vojaškem dokumentu, kako pa se ta vas danes imenuje, ne vem). V avstro-ogrski vojski je služil 12 let in tri mesece. Ko je slekel vojaško suknjo, je kupil dva bela in dva črna konja ter odšel v Opatijo, kjer je prevažal petične goste. Jože se je rodil kot četrtri otrok 30. julija 1903. leta v Opatiji. Oče je iz neznanih razlogov prodal konje in dopotoval v Ameriko. Od tam se je samo enkrat javil, nato pa je za njim izginila vsaka sled. Verjetno se je tudi njega polotila zlata mrzlina in je v iskanju lepšega življenja omagal. Menda ga je zasul rudnik.

Ana je izročila muzeju tudi Jožetova spričevala iz os-

novne šole. V prvem razredu je Jože dobil iz vedenja, petja, branja in pisanja odlično oceno, najslabši red je imel iz računstva.

Po prvi svetovni vojni je Jože prekorčal mejo in iskal delo v Beljaku. Razočaran se je vrnil na Jesenice, kjer se je zaposlil pri hotelirju Paaru.

Že v rani mladosti je gojil šport, zlasti nogomet, smučanje in telovadbo. Po prihodu na Jesenice je s tem nadaljeval. Vključil se je v napredna delavska športna in

kulturna društva. Na Jesenicah je v teh društvih deloval kot telovadec, nogometaš, odski igralec, pevec, organizator in funkcionar.

Njegovi pogledi na svet so se bistveno razlikovali od režimske politike. Maja 1937. leta je odšel v Spanijo. Tam je bil mitraljezec v Cankarjevi četi. Zaradi izredne hrabrosti je kmalu napredoval in bil imenovan za komisarja mednarodnega bataljona Dimitrov. Sodeloval je v vseh bojih internacionalnih brigad. Po porazu v Spaniji se je z bataljonom umaknil v Francijo. Dve leti je bil po raznih taboriščih v Franciji. Ko ga je komunistična partija poklicala, se je vrnil v domovino. V Marsellu se je vtihotapil na ladjo, ki je bila namenjena v Jugoslavijo. Skril se je v dno ladje in pokrnil s premogom. Lačen, žejen in utrujen je prispel v Split. Od tam se je zopet vrnil na Jesenice.

Maja 1941. leta je postal vodja vojno-revolucionarnega komiteja za jeseniško okrožje. Junija 1941. leta se je udeležil partijske konference v Ljubljani, kjer je bil sprejet sklep o vstaji. Avgusta 1941. leta je bil imenovan za komandanta Cankarjevega bataljona, nato pa za komandanta prve grupe odredov, ki je zajemala celotno področje Gorenjske.

Ukaz o postavitvi Jožeta Gregorčiča za narodnega heroja sta 4. marca 1942. podpisala Peter Strugar (Franc

Leskovšek in Jernej Posavec (Ivan Maček-Matija).

Vse do zdaj smo mislili, da nimamo nobenih vojaških dokumentov, ki jih je pisal Gregorčič. Toda bili smo v zmoti. Leto dni potem, ko je Gregorčič padel, je narodni heroj Maks Krmelj našel Gregorčičev nahrbtnik, v katerem so bili vsi ukazi, poročila in drugi odloki štaba odredov. Med njimi je tudi ohranjeno Gregorčičevo sporočilo bataljonu, zakaj so partizani sami likvidirali anarhista Pečnika, na kategera so Nemci sicer razpisali visoko nagrado.

Jože Gregorčič je padel 9. septembra 1942. leta na Lipniški planini na Jelovici skupno s 27 borci. Skupaj z njimi je tudi pokopan v parku v Radovljici.

Gregorčič je bil najbolj znan partizanski poveljnik na Gorenjskem in izredno priljubljena, a odločna osebnost.

J. Vidic

Jože Gregorčič
1903—1942

CENTRAL

GOSTILNA DELFIN V KRANJU

pripravlja vse vrste morskih rib in postrvi, topie dopoldanske malice in okusno pripravljene domače jedi.

Delavcem z deljenim delovnim časom od 1. septembra dalje nudimo kosila in polkosila po nizkih cenah.

Priporoča se gostilna DELFIN v Kranju.

Milek drugi na BAI

Na balkanskih atletskih igrah v Atenah, končale član jugoslovanske reprezentacije Polde Milek zasedel pri skoku v višino drugo mesto z rezultatom 206 cm. Zmaga je pripadla prav tako jugoslovanski Midragu Todosičeviću, ki je premagal 209 cm.

M. K.

Moto-cross Svetovno prvenstvo v Tržiču

Na drugi letni konferenci zvezne športne komisije pri AMZ Jugoslavije v soboto (7. septembra) v Zagrebu sklenili, da bo ena od dirk za svetovno prvenstvo v moto crossu 27. aprila prihodnje leto ponovno na znani moto-cross progi v Podlublju.

ČAROVNICE V DOBI ATOMOV IN OSVAJANJA VESOLJA

1

Ne smemo zameriti našim davnim prednikom, ki so živel v strahu pred naravnimi pojavi in prosili za pomoč, usmiljenje in zaveznitvo bogov, čarovnic, peklensčkov in različnih drugih dobrih in hudobnih duhov. V želji, da bi odkril skrivnosti in doganja v svetu okrog sebe, doumel vzroke in posledice, bojeval med stvarnostjo in se je zloček v sebi stalno fantazijo. Vera v nadnaravne moči, ki so baje navzoče v stvarih, v delu in v pojavih, se je vendar morala v enem in vztrajno, iz stoletja v stoletje, umakati odkritjem znanosti.

Celo krščanstvo, dolga stoletja najmočnejša vera v Evropi, je sprva razlagalo, da je vera v »hudobne moči« ostank mnogoboštva. Kasneje je množični obračun s »čarovnicami« in »demoni« uporabila Cerkev zato, da si je z nasiljem in demagogijo lahko ohranila popolno oblast nad neomikanimi in zastrašenimi verniki, da je docela obvladala njihov razum in uničila vse, kar je oviralo krepitev duhovske vladavine. Čeprav je Cerkev s svojo močno organizacijo podpirala

praznoverje, je bilo to nazadnje le premagano in odprta so se široka obzorja razvoja znanstvenega, materialističnega pojmovanja življenja, ki nas obdaja. Dejali bi, da vse to že davno spada samo še v zgodovino. Na žalost pa ni tako.

nova osvajanja vesoljskega Ravno v času, ko se Sovjeti in Američani pripravljajo za proslora, ko je ukročena jedrska energija in vprečena v človekovo službo, pravijo v Zahodni Nemčiji, da čaravnica ponoči zajaha osamelega popotnika in ga priganja, da dirja kot vrane...

Zelo porazna in skrb vzbujajoča je statistika o tem, kako je danes v tako imenovanih civiliziranih deželah razvito praznoverje. Vedeževanje, lažni zdravniki, astrologi, spiritalisti in stotine drugih šarlatantov zasluži tudi po nekajkrat več kot zdravniki, inženirji ter drugi strokovnjaki in znanstveniki. Horoskopi večajo naklade časopisov, lekarne pa v gonji za zaslužkom prodajajo kar javno praške posušenih plazilcev.

Tudi pri nas je praznoverje še danes močno prisotno v vsakdanjem življenju. Pa

ne samo v zaostalih krajih in med neomikanimi ljudmi, ampak si je priborilo pot celo v nekatere naše časopise in revije. Kaj je drugega horoskop, ki ga vztrajno objavljajo tudi nekateri slovenski časopisi, kot najnavadnejša vera v nadnaravne moči, v usodo in prihodnost, ki jo določijo »zvezde«? (»Blika« za naklado pa tudi ni kar tako, kajne?)

Razen gesla, da je boj proti praznoverju boj za človeka, ki je sposoben premagati naravo in sam usmerjati svoje življenje, je znani sovjetski učenjak V. I. Ostrovski dal v svoji knjigi skoraj celotno zgodovino verovanja v nadnaravne moči. Za naše bralce smo iz te zanimive knjige pripravili krajši izvešček in posvetili pozornost predvsem praznoverju, ki vlada tudi še danes. Naš namen je, da seznanimo bralce s tragičnimi pa tudi komičnimi dogajanjmi zaradi praznoverja in tako vsaj malo prispevamo v boju proti ostankom tega zla, ki tlači še mnoge ljudi okrog nas.

MISI NA ZATOZNI KLOPI

»15. januarja ob 7. uri zjutraj je pes Rumenko prekršil

obstoječi zakon in ukradel pol funta mesa, ki je bilo tožnikova last, in je imenovano meso požrl.«

Psa so poklicali na sodišče. Ni prišel. Potem so ga aretirali in zadržali. Pes ni maral govoriti. Preprosto ga in je žalostno zavpil. Obtoženi je popolnoma pri svoji krivdi. Je prišlo v sodnik. Porota se je umaknila. Splošno svet in nekaj za splošno. Ručila svoj sklep: »Rumenko je obsodjen na smrt. Drugi dan so ga obdali.«

V stoletjih so bili v sodni procesi prav potni. Zla deželah zahodne Evrope, najstarejši veliki jih je obdržal v svoji knjigi skoraj celotno zgodovino verovanja v nadnaravne moči. Za naše bralce smo iz te zanimive knjige pripravili krajši izvešček in posvetili pozornost predvsem praznoverju, ki vlada tudi še danes. Naš namen je, da seznanimo bralce s tragičnimi pa tudi komičnimi dogajanjmi zaradi praznoverja in tako vsaj malo prispevamo v boju proti ostankom tega zla, ki tlači še mnoge ljudi okrog nas.

Seveda je bilo obnem živalm zelo težko, da se opravile ali ne. Vendar so jim ustreljivo bi so imele pravico. »Rumenko — človeka, advokata

Advokat je vzel za zagovarjanje povsem novo stopil je v imenu svojega klienta, pisal izjave, odvedil in pritožbe. Skrajna je vse, česar nerazumno žival ni mogla narediti.

Iz Bukovščice in okolice (3)

PASA — Včasih so okrog Bukovščice tudi precej pasli, še pred nekako sto leti, zdaj pa so se pašniki že precej zrasli, saj ne pasejo več. Pasli so govejo živino in ovce. Jake z Laškega se po pripovedovanju svojega očeta spominja, da je imel vsak gruntar tudi po 30 ovac, danes pa jih skoraj ni več. V letih po vojni so jih sem pa tja še imeli po nekaj, vendar le zaradi vojne, ki je ni bilo mogoče kupiti. Pasli so včasih po pašnikih v okolici vasi, ne po kakšnih bolj oddaljenih pašnikih ali planinah, kjer bi živina dije ostajala.

HLEV ZA SENO — Gospodarska poslopja so v teh hribovitih krajih praviloma sestavljena iz »hleva« (spodaj) in »hleva za seno« (zgoraj). Hlev za seno služi za spravljanje suhe krme za zimo. Lesenim stajbam po bolj oddaljenih pašnikih, ki služijo samo za spravilo krme, prav tako pravijo »hlev za seno« (tudi »uta za seno«), čeprav spodaj ni hleva. Iz tega vidimo, kako prostor, ki ima točno določeno funkcijo v sklopu gospodarskega po-

vezani. Mogoče zato, ker so gospodarska poslopja zdaj večja kot včasih, skoraj povsod popravljena in razširjena, pa ne potrebujejo več toliko prostora za spravilo v kozolcu.

Štanti so bili včasih hrastovi, zdaj pa se vse bolj uveljavljajo betonirani. Videl pa sem tudi nekaj primerov (npr. pri Jakcu na Laškem) zidanih stebrov, kakršni so značilni za zgornji del Selške doline, npr. za Dražgoše, Sorico itd. Lati ne pravijo vata, ampak lata. »Mi ne govorimo na v, kakor na Gorenjskem« so mi pojasnili.

Ko zlagajo v kozolec žito ali krmo, pravijo, da obkladajo. Za to uporabljajo stol, ki mu pravijo hlapc. »Pot delamo«, pravijo, ko — stoji na hlapcu — obkladajo štant v treh vrstah od spodaj navzgor. Tri pota naredijo v vsakem štantu, torej tri vrste.

OGLEJE — Včasih so v krajih okrog Bukovščice veliko kuhali oglje. To je bilo med obema vojnama in še prej. Vsak, kdor je imel kolkaj gozda, je spomladaj skuhal po eno kopo, nekateri pa tudi še jeseni. Oglje so izvažali, in

sicer večinoma v Italijo. Z vilami so ga nakladali na vagona, slabšega, ki ni bil za izvoz, pa so pobrali kovači in jeseniška železarna. Tudi s tem se je nekaj zaslužilo, saj je bilo včasih, ko še ni bilo industrije, ljudi pa veliko, trda za denar.

MLINI — Vode je v grapi Bukovščice in v okolici več kot preveč, povsod curija iz zemlje. Pravijo, da je bilo včasih tudi dosti mlinov, manjših seveda. Vsak kmet — gruntar je imel svojega, mi je povedal Jakc, če je bila v bližini le taka voda, da so ga lahko imeli. V Bukovščici (brez zaselek, ki danes uradno stoji k temu naselju) so bili včasih trije mlini. Po Jakcu povzeman, da so za Bukovščico stari ljudje takole pripovedovali:

V Bukovščici sta dva kmeta, ki imata vsak svoj cerkev in vsak svoj mlin, pa oba le eno ženo. — Menda je bilo to celo res.

V Bukovščici sta še danes le dve pravi kmetiji, dva prava kmeta: Barnik in Dobrnik. Jake se posebno dobro spominja Dobrnika, Jaka mu je bilo ime, umrl pa

Andrej Triler (Naprej prihodnjic)

Gorenjski kraji in ljudje

Naši pasji prijatelji

Prejšnji teden so v Italiji podelili pasje oscarje kot nacionalno nagrado za pasjo zvestobo. Nagrado je prejelo pet psov, med njimi tudi pes Bob brez gospodarja. Ta se

Je letos junija pridružil dečkom, ki so se šli kopat v Reno. Med kolanjem pa jih je zajel močan rečni tok in pet dečkov je utonilo. Enega od dečkov pa je pes Bob z zobmi zvelkel na obalo.

Zdi se mi, da imam novo čedno tajnico.

Za vsak primer

V neki hamburški okrepčevalnici visi tale napis: — »Goste, ki prihajajo k nam pit, da bi pozabili svoje težave, vljudno naprošamo, naj zapitek plačajo vnaprej.«

Prevelike noge

Vojaske oblasti v Angliji so ugotovile, da imajo njihovi vojaki prevelike noge. Čevlje so namreč izdelovali po številkah kot pred desetimi leti. Prav sedaj si belijo glavo, kam z milijonom čevljev, ki jih ne more spraviti na noge noben vojak. Menda jih bodo poskusili prodati na javni dražbi za majhen denar.

Želja na grbu

Velik problem mlade afriške države je suša. Ker skoraj vsako leto ogroža pridelek, je prav gotovo razumljiva večna želja prebivalcev po dežju. Željo so zapisali tudi v svoj grb: »Naj dežuje!«

Ježa na lipicancu

Miha Frčej iz Zasipa ima sedaj za jahanje dva lipicanca. Poleti je precej ljubitelj konj prihajalo, da bi nekaj časa jahali na plemenitih konjih. Največ je bilo Angležev, domačih gostov je bilo manj. Pogosto pa prihaja v Zasip dvajsetletna Judita Vrančar iz Lesc, uslužbenka okrožnega sodišča v Kranju. Pravi, da so avtomobili in konji njeni konjčki. J. V.

Miha Klinar: Mesta, ste in razcestja

Domovina

III. DEL 160

Tako si misli in najraje bi se od dne, ko se je pred onima dvema dezertjerjema penel, kakor tkrat zapodil ven v naliv z njegovim psom vred, da se pospešek z bajnetom ali puškinim kopitom, a ga ni poznal... Eden... eden je Uršičev... Uršičev iz... iz... zadnjije... zadnjije... prijeli...

Poveljniku je neprijetno ob... Tista dva dezertjerja nista bila prva, ki so ju v teh letih... hotel nikoli razmišljati, kakšna... ljal udejenje v njihove enote, ki... Smrtnih obsodb ni izrekal on, m... samo svojo dolžnost. Zato tudi... »Zaslužil je! Vsak dezertjer zasluži... tako čuti poveljnik, od starca še vedno zasopel od pota, a... »Videti je, da ste jih zasledovali... zato prezirjivo pogleda starca.

»Mislite?« vzamejo poveljnikove... te, da sem se samo zato gnal, a... se za slehernim... Gnal zaradi... njeni... Mislite, da imam Uršičev... storil so mi... storil... Tudi... »Prvo je cesar, potem sinovi,« pravi, čeprav čuti... »Moja sinova sta cesarju zvesta kaprola, pa... »Pripovedujte o dezertjerjih,« ga... »Povedal sem.« »In vi mislite, da bom v takem... »Morate! Vaša dolžnost...«

»Dolžnost?« poveljnik prebledi, kakor da mu je judeški kmet pripeljal zausnico.

»Vsaj tako čutim! Jaz sem svojo izpolnil!« »Ne bodite predrzni ali pa mislite, da s'e moj general.« »General bi vam rekel isto!« trči Kragulj ob besni poveljnikov pogled in se zboji, da je šel predaleč. »Sicer pa storite, kakor čutite, a jaz... jaz bom moral, seveda, dezertjerje prijaviti na drugi komandi.«

Te besede, čeprav izrečene s skromno pishostjo, odtajaajo prav zaradi tega poveljnikov ledeno sovražni pogled.

Tale kmet bi nazadnje šel brez dvoma v Tolmin ali kam drugam in razbobaal, da je bil v Kobaridu na feldžandarmerijskem poveljstvu.

— Pa me niso hoteli poslušati, — bo rekel, oživl pred poveljnikovimi očmi vse, kar se bo potem zgodilo, ko bo zadeva prišla generalu na ušesa. Kaj bo potem, mu ni treba ugibati. General mu je že davil napovedal, poveljnika zapuška kljubovalnost do generala in generalovih navodil. Ne bo se jim upal postavljati po robu. Izpolnil jih bo, kakor so ga zdrsrali. Današnja trmoglavost je bila samo trenutna pasja užaljenost. Samo v sebi je rnel, kakor včasih reči tudi pes, a bi moral od jeze na gospodarja dobiti steklina, da bi ga upal ugrizniti. Najbrž bo res moral najti med prebivalstvom ovaduhe in zaupnike, naj se mu še tako gabiyo in so mu odvratni. Mogoče bo kot prvega zasnuhil prav tega judeškega kmeta in generalu že jutri poročal, da je začel razpredati na svojem področju ovaduhsko mrežo. Toda tega kmetu ne sme pokazati, če hoče obdržati svojo avtoriteto nad njim.

»Pravite dezertjerji? Kje?« sede za mizo in seže po papirju, da bi napisal prijavo.

Kragulj pripoveduje. »Trije dezertjerji.« »Trije?« »Rekel sem.« »Podpišite!« »Kaj naj podpišem?« Kragulj ne razume.

»Kar ste prijavili,« reče poveljnik, obenem pa ga opozori, da bo nosil kazenske posledice, če je prijava lažna.

»Kaj bi bila zlagana! Resnična je!« »To bomo šele videli,« reče poveljnik kar tako. »Če bo naša pot zama, vas čaka zapor!«

»Ne bo zama! Samo pohitite!« Kragulj se podpiše, poveljnik pa ukaže dežurnemu, naj postroji vod in prevzame poveljstvo nad njim. Sam v takem nalivu ne bo hodil v noč. Ostal bo na postaji.

»Preklete,« zakolne dežurni in pogleda Kragulja divje. Ko bi mogel, bi ga s pogledom ubil. Ugovarjati pa si ne upa, ker je tudi poveljnik že ves popoldan, odkar se je vrnil iz Gorice, popad-

ljiv na vsak ugovor. Zato svojo kletvico naglo pogoltne in s pravim eksercijskim pozdravom zapusti poveljnikovo pisarno, tako prijetno toplo in zakurjeno, čeprav smo šele v prvi polovici oktobra. »Njemu je lahko! Spal bo, in na topem bo,« zagodrnja šele zunaj, nato v mislih na prekleti naliv postane tudi sam popadljiv, ko ureja vod za pohod. »Držite gobce, preklete,« zalaja slovensko, nato pa strese na uvrščeni vod še rafal nemških psovk, ker slovenščina za vojaško psovnanje ni najbolj prikladna, čeprav so v vodu sami slovenski štajerski žandarji.

»Le kam nas žene hudič?« se mrmraje oglašajo, ko zugsführer brez dežurnega znaka izgine v poveljnikovi pisarni.

Tudi njih se polasča jeza.

Gorje mu, kdor jim bo to noč prišel v pest. Plaz, ki ga je sprožil general na poveljnika, a ta na zugsführerja, bodo stresli na tiste, zaradi katerih morajo v naliv.

»Ne, poveljnik ni bil zama v Gorici,« godrnjajo, kar pomeni, da so že slutili, da noč ne bodo imeli miru.

»Habi! Acht!« se že od vrat zaderé zugsführer in spravlja zemljevid, na katerem mu je poveljnik pokazal, kam morajo in kje morajo za vsak primer postaviti zasedo.

Potem krenejo v naliv. Zugsführerju je zdaj še bolj žal, ker je pustil judeškega kmeta pred poveljnika.

»Toda zdaj je, kar je,« se mora s stvarjo sprizajntiti. Samo da bi bili čimprej na oni kmetiji. Z naglim maršem bi lahko uro poti skrajšali za četrtino. Ko bodo na kmetiji opravili, se bodo najprej posušili in se založili, čeprav mu je poveljnik zabčkal, da se morajo vrniti takoj.

Ta »takoje« pa ni nič določenega. Zdaj je bog tega voda on in bo ta »takoje« zavlekel, dokler se naliv ne bo izlil, čeprav lije in lije, kakor da bo nov vesoljni potop.

»Tako bo! Ko bomo pod streho, me lahko dež piše v riti! Re-vež, kdor bo v zasedi,« misli na zasedo, ki jo bo moral postaviti prvi brvi na desnem bregu Soče...

Prisotnost smrti, ki jo je pred dobrima dvema urama prinesla v hišo Rozika z novico o Jakobovi usmrtni, spreminja besede v težko skalo molka, od katere se le kdaj pa kdaj odkrhne droben kamenček in se spremeni v komaj slin: pesok pritenjenih besed. Anton je celo uro molčel in strmi predse. Njegovo oči so ostekle-tele v žalosti za bratom, čeprav svoj porasli neobriti obraz odvrča od šibke luči, da bi ne videli, kako se od hipa do hipa odteka v njegovih očeh zdrobi in solze, ki poniknejo pod dolgimi, navzdol zasukanimi brki in se izgubijo v gosti bradi.

»Brat je mrtev,« se grize v ustnice, da bi ne izbruhnil v glasen jok. Nič ne pomaga, če si nenehno dopoveduje, da bi bil lahko še živ, ko bi po pobegu ne rnil na vrat in na nos naravnost domov.

Pisatelj dr. Fran Detela, rojak z Moravškega

(1850—1926)

Naneslo je tako, da prav v teh dneh slave partizani Slandrove in Zidanškove brigade spomin na svetle dneve zmage nad Nemci. Dne 22. julija 1944 so borci teh dveh brigad pognali vse okupatorske vojake in policiste iz Moravske kotline. To slavje sicer sovпада s praznovanjem 25. letnice ustanovitve XI. SNOB Miloša Zidanška preteklo nedeljo v Motniku. Ne bo pa tudi narobe, obuditi spomin na »Moravsko republiko«, razglašeno na jesen 1944. In da je ta deželica utrpela kar 500 žrtev, padlih ali umrlih za našo svobodo.

Tako samosvoja in ponosna se mi zdi Moravska tudi danes, ko štejem velike može, ki jih je dalo slovenstvu to nadarjeno ljudstvo. Najznamenitnejši med njimi je gotovo Jurij Vega, poznější matematik in vojak baron Jurij Vega.

BISTROOKI REALIST

Dosti manj slave kot Vega pa tudi manj kot bližnji moravški rojak Koseski, je bil deležen pisatelj dr. Fran Detela. Po krivici je ime in delo tega bistrookega pisatelja že skoraj utonilo v pozabo. Le kdo še utegne čitati njegovo Trojko, Prihajača, Malo življenje ali Gospoda Lisca — čas res tako hiti — a vendar pozorni bralec še najde nek poseben mik v Detelovih delih.

Prav posebej moramo ceniti pisateljev odpor proti postavljanju in proti zlagani romantiki. Celó v svojih zgodovinskih povestih je bil mož dosleden; ni hotel oživljati preteklosti pač pa je želel, da bralec za obrisi oseb in dogodkov, spozna sebe in svoj čas.

Druga Detelova posebnost je njegova obzirnost; kot šolnik je skušal s svojimi deli tudi vzgajati — a moralne kapljice, ki so bile sicer marsikje v njegovem pisanju prisotne, niso bile nikoli vsiljive. Bile so neopazne — prav zato pa brččas še bolj učinkovite.

In še tretjo dobro lastnost vidimo v Detelovem pisateljevanju. Mož je trdo stal na zemlji in motril ljudi okrog sebe z ostrovidnimi očmi. Ponekod se zde njegovi stavki kar ostro satirični. Tako je pač zrl na življenje, sam poln skopse in življenjskih izkušenj.

Malega kmetiča ni idealiziral, ni olepšaval njegove podoče. Lastnosti kmetičevega značaja so se mu razodevale kot zmes dobrote, prebrisanosti, maščevalnosti, nagnjenja do malih tatvin, lahkoživosti in tihe upornosti do vsega kar prihaja od oblasti. Znal je pokazati in se zavzeti za podeželske reveže, ki so začuda redkobesedni, na videz nekam omejeni, ki pa skrivajo v duši preprosto modrost in mnogokrat presenetljivo plemenitost.

In celo za ljudi take baže, kot so bili Avstriji zvesti ovaduhi iz časov francoske Ilirije, je Detela znal najti opravičilo: »Kdo bo zameril omoženi vdovi, če kdaj še potoci solzo za prvim možem?«

JURKOVA HISA

Da bi pisatelja bolj dojel, sem po svoji navadi, obiskal njegov rojstni dom in se pogovarjal z domačini, Detelovimi rojaki v Moravčah.

Na vaškem trgu, nasproti farne cerkve, stoji gosposka enonadstropna stavba. Napis nad vrati pravi, da je tu gostilna »pri Jurku«, visoko na steni vzdana spominska plošča pa opozarja popotnika ne le z napisom pač pa tudi z reliefno upodobljeno glavo, da je hiša tudi kulturno-zgodovinskega pomena:

V tej hiši se je rodil l. 1850 slovenski pisatelj prof. dr. Fran Detela.

Prav blizu Jurkove gostilne je postavljeno tudi mogočno bronasto poprsje učenjaka Jurija Vege, delo kiparja Ivana Zajca.

Dr. Fran Detela je bil po izobrazbi klasični filolog in romanist. Dolga leta je poučeval kot profesor na gimnaziji v Dunajskem Novem mestu, od l. 1890 pa je bil gimnazijski ravnatelj v Novem mestu. Tu je ostal celih 16 let, do upokojitve v l. 1906.

Zaradi svojega svetovljanstva se je znal v svojih literarnih delih živeti tako v meščana, kot tudi v kmeta in delavca. Enako je bičal plemičevo domišljavost in trgovčovo koristoljublje kot kmetovo gruntarsko trmoglavost.

Cetudi literarna zgodovina Detela ne priznava kake posebne topline in umetniške ustvarjalnosti, je vendarle res, da je pisatelj znal kdajpakdaj spregovoriti tudi iz srca.

Poslušajmo, kako prepričljivo odsvetuje fantu pot v tuji svet:

»Drugod imajo tudi hribe, pa so previsoki ali prenizki. In vode ali nič, ali pa tako, da zemljo trga. — A tu, kamor stopiš, vse ti kliče, da nikar ne hodi proč.«

Detela je bil sicer učenec Jurčičev, v Mencingerju in Kersniku je videl svoja vzora, a vendar je ubiral svojo pot: svojih junakov ni ne poveličeval, ne olepšaval — raje se jim rahlo smehlja...

Ceprav je bil profesor Detela izrazit konservativec in ni zaupal radikalnim političnim tokovom, je vendar odločno nastopil proti mahničevstvu v naši literaturi.

Zanimiv mož, resen, pouču-

tudi nekaj časa letoval pri svojem učencu, sinu grofa Dubskega.

A vendar so bile tudi naše Moravče pesniku znane. Zapisano ustno izročilo namreč pravi:

»Kar pri delu so me sneli sredi tedna in naglo sem se moral pražnje obleči, pa v gostilno, ki smo ji rekli takrat Na mlaki. Tam sta že bila dva škrica iz Ljubljane. Eden je bil pravdarski dohtar Prešeren, drugega so pa klicali za Kastelica. Za pijačo sta dajala, da je kar teklo od mize. Moravški fantini pa smo jima morali peti domače pesmi, kar smo jih znali, gospoda pa sta jih zapisovala. Prav prijazna sta bila, stara vsak blizu štirideset let. Pozneje sem moral po Prešernovem naročilu zapisati še vse pesmi, kar sem si jih spomnil, in jih prinesiti v Ljubljano. To sem tudi napravil in me je Prešeren takrat povabil na kosilo.«

Tako je l. 1888 pripovedoval takrat že dovedesletni moravški kmet Cerar, po domače Martinka.

Njegov rod še danes živi in je ponosen, da je ded prepeval Prešernu. Martinkovi pa so se tudi v osvobodilni vojni častno izkazali, vsi fantje so bili pri partizanih.

Rojstna hiša pisatelja dr. Frana Detela v Moravčah

joči pisatelj dr. Fran Detela — ne bilo bi lepo, če bi spomin nanj pri današnjem mlademu rodu povsem zbledel. Detelovo delo resda ne dosega kake genialne višine — toda toliko zdrave, ljudske modrosti je v njegovih delih, da velja Detelo znova prebrati in oceniti.

PREŠERNOVE POTI

Dolga leta so bili preučevalci Poeziji v zadregi zaradi prvega stiha v Judovskem dekletu: »Stoji moravški trg Lesce...« Menili so, da se utegne vrstica nanašati na kak kraj na Moravškem. Pravda je bila sicer pozneje končana s trdno ugotovitvijo, da je Prešeren v svoji pesmi mislil Lysice v češki deželi Moravski, kjer je verjetno

lati z njimi. Prej sta pa morala obiskati strica Jakoba, ki je župnikoval v Borovnici. Na Savo pa sta se peljala k stricu Francu, ki je bil tamkaj fajmošter in je učil ljudi čebelarstva.«

SPOMINSKA OBELEŽJA

Bilo bi zares lepo, če bi si že tako in tako imenitne Moravče nadele še eno odličje. Poleg Vegovega spomenika, Detelove plošče in mogočnega spomenika padlim v NOB pa Layerjevih in Cebejevih altar-nih slik v farni cerkvi — bi na hiši, kjer je bila nekoč gostilna, »Na mlaki« res pristojala vzdana marmorna plošča, ki bi govorila mimo-idočim popotnikom, da je nekoč stopil pod to streho naš prvi poet dr. France Prešeren. Še bolj pristrčno bi potem zvenela »moravska himna«, ki začne takole:

Lepa je moravska dolina, kjer hiš'ca pri hiš'ci stoji; okrog so pa travnik' zeleni, kar mene srčno veseli.

In ker smo že pri predlogu za vzdavo nove plošče sredi Moravč, nam misel nehoté uide še na drugo hišo v bližini, ki je tudi gostila Prešerna.

V mislih imam nekdanjo Smukovo gostilno na Viru pri Domžalah. Tu je v Prešernovih časih krčmaril Franc Smuk, po domače Vodopivec (za gostilničarja gotovo žaljivo ime!) Ugladni možak je bil hkrati tudi vaški župan, »oberrihtar«.

Vozniki in popotniki so se v staroslavni gostilni ob veliki cesarski cesti kaj radi ustavljali. Tudi Prešeren je moral biti čisto njegov gost. Morda tudi prijatelj.

Ob neki priložnosti je pesnik podaril krčmarju prime-rek »Krstu pri Savici« ter vanj napisal lastnooročno posvetilo (v bohoričici):

Gospodu Smuku,
Naj štejejo vsi drugi d'nar,
za vino pev'c da pesem v dar.
Dr. Prešeren

Smuk je umrl v l. 1844. Pokopan je na pokopališču v Dobu. V cerkveno steno vzdana nagrobna plošča ima sicer nemški, a po vsebini docela pesniški napis. Ni gotovo, a verjetno je, da je prav Prešeren avtor tega grobnega napisa. Prijateljski rodbini storiti tako uslugo — to je bilo Prešernu močno podobno.

In da se ne zaklepetamo in pozabimo: tudi na steno hiše, v kateri je nekoč stari krčmar Vodopivec gostil našega Vrbanca, sodi vsaj skromna spominska plošča. Napis na dobskem pokopališču pa za služi boljšega varstva in skrbnejše nege — zdaj je skrajno zanemarjen.

Pa se vendar ne bo treba obrniti na dobrosrčnega voj-ska Martina, ki bdi kot farni patron nad Moravčani pa tudi nad Dobom, da bi se ti trije predlogi realizirali?

Crtomir Zorec

V nekaj stavkih

Zg. Gorje — Kmetje so krompir večinoma že pospravili z njiv. S pridelkom niso posebno zadovoljni, prav tako ne s sadno letino. Sadje je pred kratkim obtočila še toča. Obrodilo se dobro le hruške-tepke, pa še te navadno predelajo v sadjevec. Pri spravljanju otave kmetje zelo ovira deževno vreme.

Poključka planina — Vsi znaki jeseni so tu. Živina, ki se je čez poletje pasla na planinah Poključke, se je že umaknila na niže ležeče rovtve. Tam se bo pasla še mesec dni.

Sp. Gorje — Na cesti tretjega reda Bled—Gorje je pri avtobusni postaji v Sp. Gorjah več kotanj na cesti. Cesta je sicer asfaltirana. Kotanje so posebno nevarne za motoriste in kolesarje. Na srečo zaradi tega nesreč še ni bilo.

Trstenik — Krajevna skupnost Trstenik je letos že drugič razpisala tekmovanje za lepšo ureditev hiš, vrtov in dvorišč ter za gojitev cvetja. Tekmovanje bo končano jeseni, ko bo posebna komisija ocenila najbolj prizadevne gojitelje cvetja in najbolj urejene hiše in okolice. Komisija je tekmovanje spremljala celo poletje. Najbolje urejeno naselje bo predlagala za nagrade. Tri kolektivne nagrade bodo prejele tri najbolj urejene vasi. Lani je bila prva v tem tekmovanju vas Zablje.

Trstenik — Prostovoljno gasilsko društvo na Trsteniku je v zadnjem času imelo že več praktičnih vaj. Ne samo na Trsteniku, pač pa tudi v okoliških krajih. Društvo je kupilo tudi deset novih delovnih oblek, za katere so prispevali tudi vaščani s prostovoljnimi prispevki. Stalna pripravljenost prostovoljnega društva je v oddaljenih krajih nujnost, saj bi trajalo precej časa, preden bi po slabih cestah prišli poklicni gasilci, da redkih telefonov sploh ne omenjamo.

Cerklje — V soboto, 14. septembra, bo v Cerkljah velika prostovoljna delovna akcija za ureditev ceste iz Vasce do letališča. Akcijo organizira krajevna skupnost Cerklje. Sedaj je to le kolovoz, radi pa bi imeli cesto za ves lokalni promet, predvsem za kmetijske stroje in vprežno živino. S tem bi se te vrste promet preusmeril s ceste drugega reda Cerklje—Brniki—Kranj—Mengeš. Nova cesta, ki pelje iz Cerkelj, bo dolga nekaj manj kot poltretji kilometer in široka štiri in pol metra. Na vsaki strani ceste pa bodo posekali drevje in grmičevje v širini dveh metrov. Cesta naj bi bila nared do krajevnega praznika. Takrat naj bi odprli tudi bazen za vodo za primer požara.

Kranj — Prejšnjo nedeljo je manjša skupina mladincev iz Kranja in en planinec iz Javornika sočlovala v prostovoljni delovni akciji pod Kepo. Slovensko planinsko društvo Koroske namreč tam gradi prvo slovensko planinsko postojanko. Prva taka delovna akcija je bila že pred dvema letoma, kasneje pa je imelo tamkajšnje društvo s postavitvijo planinskega doma nekatere težave. Planinci in planinke so nosili na ramah les za kočo. Utrujeni so se zvečer vrnili v Kranj, vendar zadovoljni. Škoda, da se akcije niso udeležili tudi planinci iz drugih gorenjskih društev, čeprav so sicer obljubili. Naslednja akcija bo čez štirinajst dni, ker želi korosko društvo postojanko še letos spraviti pod streho. —an

Jesenice — Čeprav na Gorenjskem letina krompirja ni najboljša, ga je na Jesenicah dovolj napredaj in dokaj poceni. Dobi se v vsaki zelenjavi, razen tega pa ga zasebniki vsak dan vozijo s tovornjaki od hiše do hiše. Tako so nekateri že nakupili krompir za ozimnico, saj je cena ugodna — 70 din za kilogram, pa še pred vrata ga pripeljejo. —B. B.

Nomenj — Novi del ceste od Nomenja do mostu pred Bohinjsko Bistrico bo v kratkem nared. Delavci že polagajo asfalt na cestnišče. Asfaltno mešanico pripravljajo na kraju samem z novim Marinj strojem. Zaradi mehanizacije delo hitro napreduje. Pravijo, da bo ta del ceste že prihodnji teden prevozen. Z ostalim delom ceste pa bo več dela, saj je treba razstreliti hrib sredi nomenjskih polj. Tako pridobljeni material bodo uporabili za novo cesto. Cesta naj bi bila končana do dneva republike. — B. B.

Radovljica — Na novem, lani urejenem kopalnišču v Radovljici je bilo letos že pretesno za vse kopalce. Voda v bazenu je razmeroma topla, saj je še prejšnjo nedeljo imela dvajset stopinj. Kopalnišče ima dvanajst kabin in 360 omaric. Čeprav letos poletje ni bilo posebno radodarno s lepim vremenom pa je bilo vedno dovolj kopalcev, tako da je Turistično društvo sklenilo drugo leto povečati število kabin. Poleg kopalnišča je urejen prostor za kampiranje. Poleti je tu taborilo okoli 1000 družin, največ tujcev. — B. B.

Radovljica — Kmetijska zadruga Jelovica odslej ne bo več imela problemov s sušenjem sena. Pred kratkim so v Poljčah poleg hleva zgradili sušilnico za seno. Zaradi velikih količin sena ga največkrat niso mogli spraviti v nekaj lepih dnevih, tako da je ležalo na travnikih in čakalo sonca. Seno je popolnoma porumenelo in močno izgubilo na kakovosti. Sedaj pa zvozijo seno, takoj ko je uparjeno v sušilnico, kjer se osuši do konca. Delo je popolnoma mehanizirano, razen tega pa je seno prav tako dobro kot bi bilo sušeno v kotelcu. — B. B.

Nesreče v zadnjih dneh

Na Koroski cesti v Kranju se je v soboto ob pol enih ponoči zaletel v osebni avtomobil KR 64-43 Janez Koželj v avtomobilu KR 84-14. Koželj je vozil prehitro in se je od zadaj zaletel v pred njim vozeči avtomobil. Pri tem je bil ranjen Koželjev sopotnik. Škode je za okoli 1000 N din.

Istega dne je v križišču Nazorjeve in Dražgoške ulice v Kranju voznica osebnega avtomobila KR 108-18 Ivanka Okoren izsiljevala prednost pred avtomobilom nemške registracije, ki ga je vozil Bizjak Anton. Pri trčenju avtomobilov je bila Ivanka Okoren huje ranjena. Na vozilih je za okoli 9000 N din škode.

Železniška nesreča

Na nezavarovanem prehodu v bližini nekdanje železniške postaje Zabnica je v soboto nekaj pred deveto uro zvečer ekspresni vlak zadel traktor z dvema prikolicama, last KZK Kranj. Traktor je vozil Franc Tajlan. Vlak je vozil iz Škofje Loke proti Kranju. Lokomotiva je udarila v drugo prikolico in jo popolnoma uničila, medtem ko je druga poškodovana. Vlak se je ustavil šele po 430 metrih. Lokomotiva ekspresnega vlaka je bila pri tem precej poškodovana, tako da je vlak lahko odpeljal s kraja nesreče šele ob 22.27 uri. Strojvodja električne lokomotive Stane Bizjak je dejal, da je z zvočnimi signali opozarjal traktorista, vendar nesreče ni mogel preprečiti. — Skupna škoda znaša okoli 20.000 N din. Ranjen ni bil nihče. L. M.

Sindikalne športne igre

V okviru kranjskih sindikalnih športnih iger so bila v soboto in ponedeljek tekmovanja v malem nogometu in v odbojki. V soboto so se v malem nogometu pomerile ekipe sindikalnih podružnic Kovinarja, Save, Projekta, prva ekipa Iskre, Standarda, IBI, LIK in Exoterma.

Rezultati: Kovinar : Sava 0:0, Projekt : Iskra (1) 0:0, Standard : IBI 0:0, LIK : Exoterm 1:0.

V ponedeljek pa so se pomerile ekipe Elektra, Tekstilindusa, Save, Projekta, Tekstilnega centra, Kovinarja, Exoterma in Puškarne.

Rezultati: Elektro : Tekstilindus 0:0, Sava : Projekt 0:0, Tekstilni center : Kovinar 0:2, Exoterm (1) : Puškarne 0:4.

V odbojki pa so se srečale ekipe Iskre, IBI, PTT.

Rezultati: Iskra : IBI (1) 15:7, 15:12 (2:0), IBI (1) : PTT 15:2, 15:5 (2:0), Iskra : PTT 15:2, 15:3 (2:0).

A. Z.

V pelek zjutraj je na cesti drugega reda v vasi Selca zaradi prevelike hitrosti v ovinku zaneslo v hišo avtobus KR 104-36, voznik Janez Jelenc. V avtobusu ni bilo potnikov. Škode na vozilu je za 8000 N din.

V soboto ob enajstih zvečer je na cesti iz Mlina proti Bledu vrglo s ceste avtomobil LJ 272-64, ki ga je vozil Hinko Bolarič iz Suhe pri Škofji Loki. Nesreča se je pripetila, ker je voznik vozil prehitro. V ostrem levem ovinku na Cesti svobode na Bledu je zadel dva smernika, nato pa se je avtomobil prevrnil pod cesto. Obe sopotnici v avtomobilu sta bili laže ranjeni, voznik pa je dobil le lažje odrgnine. Na avtomobilu je za okoli 5000 N din škode.

Na cesti prvega reda na Jesenicah je osebni avtomobil avstrijske registracije, voznica Gertrude Musing, zadela desetletno Lenko Medja, ki je nenadoma hotela čez cesto. Pri tem je bila

deklica huje ranjena. Nesreča se je pripetila v ponedeljek ob deseti uri dopoldne.

Na Cankarjevi cesti v Trzinu je v nedeljo zjutraj osebni avtomobil KR 156-90, voznik Peter Košir zaradi prehitre vožnje zadel 72-letno Ivanka Lončar, ki je hodila po desni strani ceste. Pri trčenju se je Tončarjeva huje ranila.

Na cesti prvega reda je v nedeljo popoldne voznica kombija KR 98-65 Anica Sturm prehitela voznika motornega kolesa Janeza Ferdana. Pri tem je motorista oplazila, tako da je padel. Otrok, ki se je peljal na motornem kolesu, je bil laže ranjen.

Na vaški poti je v Podbrezjah voznik neregistriranega motornega kolesa Janko Zemljčič, roj. 1952, podrl Sašo Pretnar, ki je peš hodila v isto smer. Pri tem je bila Pretnarjeva huje ranjena. Voznik motornega kolesa ni imel vozniškega dovoljenja in je po nesreči pobegnil. L. M.

Kmetijska zadruga Bled bo prodala na javni dražbi, ki bo v nedeljo, dne 15. 9. 1968 ob 9. uri na Bledu Kolodvorska cesta 56

traktor FERGUSON 35

Traktor je v dobrem stanju in ima urejeno registracijo za cestno vožnjo.

ŠOLSKI CENTER
v Škofji Loki, Šolska ul. 1

razpisuje

VPISE ZA ŠOLSKO LETO 1968/69:

1. Poklicna šola — oddelek za odrasle:
  - za poklice kovinske in avtomobilske stroke
  - za poklic: voznik motornih vozil.

Pogoji:

- dokončana osemletka
- dve leti prakse v stroki
- starost nad 18 let

2. Oddelek za delovodja kovinske stroke:

— 30 slušateljcev

Pogoji:

- poklicna izobrazba v stroki
- pet let strokovne prakse po kvalifikaciji podjetja

3. Oddelek za priučevanje na delovno mesto v kovinski stroki:

— 30 slušateljcev

Pogoji:

- 2 leti prakse v stroki
- predlog podjetja

Prijave s potrebnimi dokumenti sprejemamo do 30. septembra 1968.

KINO

Jesenice RADIO

11. septembra amer. barv. CS film KAKO UKRASTI MILIJON DOLARJEV?

12. septembra amer. barv. CS film BEN HUR

13. septembra angl. film ZIVLJENJE NA VRHU

Jesenice PLAVZ

11. septembra amer. barv. CS film BEN HUR

12. septembra amer. barv. CS film STREL IZ NEBOTICNIKA

13. septembra amer. barv. CS film STREL IZ NEBOTICNIKA

Dovje-Mojstrana

12. septembra amer. barv. CS film RAZBELJENI REVOLVERJI

Kranjska gora

12. septembra amer. barv. CS film KAKO UKRASTI MILIJON DOLARJEV?

Skofja Loka SORA

11. septembra japonski barv. CS film TAJNA SLUŽBA ob 18. in 20. uri

12. septembra amer. barv. film PRERIJA CASTI ob 20. uri

13. septembra amer. barv. film PRERIJA CASTI ob 18. in 20. uri

Kamnik DUPLICA

11. septembra angl. film VRNITEV IZ PEPELA ob 19. uri

12. septembra angl. film VRNITEV IZ PEPELA ob 20. uri

Kranj CENTER

11. septembra franc. barv. CS film TOPLI PLEN ob 16., 18. in 20. uri

12. septembra franc. barv. CS film TOPLI PLEN ob 16., 18. in 20. uri

13. septembra amer. barv. VV film KRALJI SONCA ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORZIC

11. septembra amer. barv. CS film GOLI IN MRTVI ob 15.30 in 18. uri, amer. barv. VV film KRALJI SONCA ob 20.30.

12. septembra amer. barv. CS film MOJE PESMI, MOJE SANJE ob 16. in 19. uri

13. septembra špan. barv. CS film SAMBA ob 16. in 18. uri, franc. barv. CS film TOPLI PLEN ob 20. uri

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tiske Kranj, Koroška cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, ma- looglasna in naročniška služba 22-152 — Naročni- na: letna 24.—, polletna 12.— N din. Cena posa- meznih števil 0,40 N din — Inozemstvo 16,00 N din — Mali oglasi beseda 0,6 do 1 N din. Naročniki imajo 10% popusta. Ne- plačanih oglasov ne ob- javljamo.

CENTRAL KRANJ

GOSTINSKO IN TRGOVSKO PODJETJE
RAZPISUJE PROSTO DELOVNO MESTO
finančnega knjigovodje

Pogoji:

višješolska izobrazba ekonomsko komercialne smeri in 3 leta delovnih izkušenj v finančnem knjigovodstvu trgovskega ali gostinskega podjetja, srednješolska izobrazba ekonomske smeri in 6 let delovnih izkušenj v finančnem knjigovodstvu trgovskega ali gostinskega podjetja.

Poizkusno delo 60 dni.

Ponudbe z dokazili o strokovnosti in praksi sprejema splošni sektor podjetja 15 dni po objavi razpisa.

Prodaj

Poceni prodaj SPALNICO. Dacar Martina, Breg ob Savi 28, Kranj 4435

Prodaj PLUG — komplet — v ročno hidravliko — v dobrem stanju za traktor brez hidravlike. Perič Franc, Medvode 69 4346

Prodaj HISO v bližini letališča s sadnim vrtom (potrebna popravila). Ogled od 14. ure dalje Kranj, Koroška c. 49. Beširevič Marija 4367

Prodaj BIKI. Možjanca 4, Preddvor 4375

VALJNICA V NAKLEM pri Kranju prodaja vsak torek, sredo in soboto 2 do 3 mesece stare JARČKE; težke pasme po 10 N din, lahke pasme po 15 N din 4425

VALJNICA V Naklem pri Kranju razprodaja po končani valilni sezoni 14 mesecov stare KOKOSI, pasme leg-horn po 15 N din; primerne za nadaljnjo rejo 4425

KINOPROJEKTOR eumig 8mm, nov, ugodno prodaj. PSK Kranj-Delavski dom, vhod 4. Ogled vsako sredo ob 7. uri 4427

Prodaj nove GAJBICE. Podboršt 27, Komenda 4428

Prodaj OSLICKA 2 in pol leti starega. Naklo 16 4429

Ugodno prodaj novi tip FIAT zastava 750, letnik 1968 ali pa dobro ohranjen FIAT 750, letnik 1964. Likozar, Visko 45, Senčur 4430

Prodaj HRUSKE-tepke za mošt. Velesovo 28, Cerklje 4431

Prodaj POLTOVORNI AVTO fiat 600, 15 diesel v dobrem stanju in FIAT 2100 po generalni. Bokal Jože, avtoličarstvo, Zminec 35, Šk. Loka 4432

Prodaj žilindrino OPEKO — KVADRE. Voglje 85, Senčur 4433

Prodaj osebni AVTO NSU, tip 110, letnik 67. Zupanc Blaž. Sp. Besnica 10 4434

Prodaj skoraj nov MOPED T-12. Preddvor 21 4436

KUPIM

Kupim lepe, suhe hrastove PLOHE. Krevs Anton, mizar, Smedniška 64, Kranj 4437

Kupim STANOVANJE ali se vključim v dograditev hiše. Radovljica, Lesce ali okolica. Ponudbe poslati pod »Takoj gotovina« 4438

Ostalo

Fanta in dekle iščemo za pomoč. Damo stanovanje in hrano. Drugo po dogovoru. Gostilna Benedik Stražišče 4439

Genjene goste obveščam, da bo GOSTILNA LAKNER na Kokrici zaprta od 11. 9. do vstetega 27. 9. 1968. 4440

Iščem neopremljeno SAMSKO SOBO v okolici Kranja. Naslov v oglasnem oddelku 4441

Vzamem dve DEKLETI na stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku 4442

Očiščene
in zmrznjene
morske ribe
v prodajalnah
Žvita
Kranj

BALETNA SOLA VPISUJE NOVE

gojence v prvi letnik od 9.—16. septembra vsak dan od 18.—19. ure v Delavskem domu vhod 4/I. Pouk za starejše baletke se začne že 9.9., za nove učence pa 16.9.1968 ob 17. uri.

PIONIRSKA PLESNA SOLA ZACNE

s poukom 17. septembra od 16.—18. ure in v sredo, 18. septembra 1968 od 8. do 10. ure. Vpisovanje vsak dan od 18.—19. ure.

PLESNI TEČAJ ZA ZACETNIKE

se začne v torek, 17.9. ob 18.30. Tečaj bo vedno ob torkih in četrkih. Nedeljski plesni tečaj za začetnike se začne v nedeljo, 22.9. ob 9. uri. Nadaljevalni plesni tečaj se začne 18.9. ob 18.30. V šole kot tudi v Plesno športni klub je možen vpis vsak dan od 18.—19. ure v Delavskem domu vhod 4/I.

UČENCA za avtomehanično
in
kleparsko stroko
sprejme
AVTOKOVINAR — ŠKOFJA LOKA

SLAŠČICARNA - KAVARNA Kranj

proda naslednja osnovna sredstva:
hladilno omaro s kompresorjem
register blagajno RIV
2 električna mlina za mletje kave — nerabna

Zahvala

V 95 letu starosti nas je zapustil naš dobri oče, stari oče, praded in stric

Anton Jenko

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, posebno še dobrim sosedom, g. župniku, osebju doma onemoglih v Preddvoru. Iskrena hvala vsem, ki so mu poklonili cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujočl: sin Vinko z ženo,
12 vnukov in 3 vnukinje.

Kranj, Valburga, Smednik, 9. septembra 1968

Zahvala

Ob žalostni izgubi našega nepozabnega moža, očeta, starega očeta, strica in brata

Janeza Robleka

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancom za nesebično pomoč v tako težkih dneh. Posebno zahvalo smo dolžni tovarnam IBI, Planika, LIK, obrat Preddvor, Tekstilni šolski center, društvu upokojencev, g. župniku, vsem, ki so dragemu pokojniku darovali vence in cvetje, ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujočl: žena Marija, sinova Janez in Tone z družinama, hčerke: Micka, Francka, Jožica, Ivanka, Nežka z družinami ter Cirila, Vinko in Tine.

Bašelj, 7. septembra 1968

Prvenstvo SRS v mnogobojih in štafetah

Najboljši Makarovič

K razgibaní športni soboti in nedelji so prispevali tudi atleti, ki so imeli v Kranju obračun na letošnjem prvenstvu Slovenije v mnogobojih in štafetah. V obeh dneh je na tekmovalno sodelovalo okoli 100 atletov in atletinj iz devetih slovenskih klubov. Od večjih klubov sta manjkala samo mariborski Branik in trboveljski Rudar, med posamezniki pa niso startali olimpijka Marjana Lubej in Franc Vravnik iz Celja ter ljubljanka Marjeta Peče — vsi trije so tokrat nastopali na BAI v Atenah.

V kopici poprečnih rezultatov je prvi dan izstopala mladinska štafeta ljubljanske Olimpije, ki je na progi 3x1000 m postavila nov državni rekord. V isti disciplini so kranjski tekači izenačili stari rekord SFRJ. V najzanimivejši disciplini tekmovalja, večji deseterboju za člane, je že

po prvem dnevu sigurno povedel Ivo Makarovič, član Gorice, ki je zmagal kar v štirih disciplinah. V nadaljevanju, v nedeljo, priborjene prednosti ni izpustil in je tako postal prvi slovenski deseterbojec. Kranjčan Fister se je moral zadovoljiti z drugim mestom predvsem za-

radi slabega rezultata pri skoku v višino ter teku na 1500 m. Presenetil je drugi Triglavčan Lado Konc z odličnim tretjim mestom. Tretji predstavnik Triglava Kaštivnik je zasedel peto mesto, medtem ko je Strojnar zaradi poškodbe odstopil.

Tudi nedeljski spored je prinesel nov rekord, tokrat le republiški; zanj so poskrbele mlajše mladinke ZAK Maribor na progi 3x600 m. Naslov za Triglav pa so osvojili mlajši mladinci, tekači štafete 3x1000 m ter ženska štafeta 4x200 m.

REZULTATI: člani — deseterboj: 1. Makarovič (Go) 6612 točk, 2. F. Fister (Tr) 6455, 3. Konc (Tr) 5912, 4. Svent (Ol) 5842, 5. Kaštivnik (Tr) 5696, 6. Blažič (Go) 5052; 200 m ovire: 1. Korent (Ol) 26,3; 4x1500 m: 1. Olimpija 16:56,4, 2. Triglav 17:05,0;

starejši mladinci — peterboj: 1. Penca (Ol) 2968; 4x200 m: 1. Kladivar 1:33,8; 3x1000 m: 1. Olimpija 7:44,0 (državni rekord), 2. Triglav 7:45,4;

mlajši mladinci — troboj: 1. Peterka (Kl) 1898, 6. Nossan 1436, 7. Lapanja 1353, 8. Osovnikar (vsi Tr) 1240; 3x1000 m: 1. Triglav 8:33,0;

članke — peterboj: 1. Babošek (Mb) 4031, 5. Trček (Tr) 2995; 3x600 m: 1. Kladivar 5:34,5; 4x200 m: 1. Triglav 1:49,0;

starejše mladinke — troboj: 1. Skoberne (Pom) 2037; **mlajše mladinke — troboj:** 1. Skoberne (Pom) 2170; 3x600 m: 1. Maribor 5:14,9 (republiški rekord).

M. Kuralt

Kranjski deseterbojec Franc Fister je na slovenskem prvenstvu zasedel drugo mesto s skokoma 18,5 m (176,0 točk).

Uspeh Dupelj v Šentvidu

Gorenjski predstavniki v ljubljanski conski rokometni ligi so dosegli tele rezultate: rokometiški Dupelj so v derbiju drugega kola igrali neodločeno v Šentvidu, kar je malokdo pričakoval. Največ zadetkov za Duplje je dosegel Marinšek 15, ki je tudi najboljši strelec ljubljanske cone z 22 goli.

Rokometiški Kranja so gostovali v Krškem, kjer so srečanje izgubili s 14:19, kot da je to tradicija. Največ golov je dosegel Gros M. 4. Kljub porazu imajo največ možnosti za prvo mesto.

Tretji gorenjski predstavnik ekipa Križev je na domačem igrišču premagala rokometiške Novega mesta s 17:11.

Novinec v ligi ekipa Radovljice je premagala rokometiške Krmelja ter so s to zmago prevzeli prvo mesto. Najboljši igralec je bil Sotelsek.

REZULTATI: Krško : Kranj 19:14, Šentvid : Duplje 24:24, Križe : Novo mesto 17:11, Radovljica : Krmelj 17:16.

V vodstvu je Radovljica s 4 točkami, sledijo pa Šentvid in Duplje s 3 točkami, Kranj, Krmelj, ... Križe pa so sedme prav tako z 2 točkama.

J. Kuhar

Po prvenstvu Jugoslavije v plavanju

Triglav tretji

V Dubrovniku se je končalo letošnje prvenstvo Jugoslavije v plavanju za klube in posameznike. Največ uspeha so imeli predstavniki Primorja z Reke, ki so osvojili prvenstvo pred Mornarjem in Triglavom.

Kranjski plavalci so v Dubrovniku ponovno dokazali svojo vrednost. Njihovo mesto v ekipni uvrstitvi med vso jugoslovansko plavalno elito nedvomno predstavlja zavirljiv uspeh, ki mu je botrovalo sistematično in trdo delo celega kranjskega kolektiva. Med posamezniki, ki so največ prispevali k temu podvigu, moramo v prvi vrsti omeniti Lidijo Svarc med ženskami in veterana Košnika med moškimi. Oba sta dokazala, da sodita tudi kot posameznika v sam vrh jugoslovanskega plavanja. Posebno je to uspelo mladi Svarčevi, ki se po nekoliko slabši sezoni ponovno vrača v svojo staro, lahko bi rekli rekorderško formo, saj je tudi v Dubrovniku dosegla dva nova republiška rekorda. Sašo Košnik, ki je po Kocmurju najhitrejši kranjski plavec, pa je dokazal, da lahko kljub svoji dolgi tekmovalni karieri še vedno poseže po najboljših mestih. Od ostalih so bili izredno uspešni še Pečjakova, Mandeljčeva, Virnikova ter Slavec in Milovanović.

REZULTATI FINALNIH BORB: MOŠKI — 100 m: 1. Klemen (Pr), 3. Košnik 58,7; 200 m prosto: 1. Člekovič (Mi) 2:05,5, 4. Košnik 2:09,7, 400 m prosto: 1. Dijaković (Mi) 4:30,8, 4. Košnik 4:38,2; 1500 m prosto: 1. Dijaković (Mi) 18:03,6, 3. Košnik 18:49,2; 200 m delfin: 1. Rogušič (JLA) 2:12,2, 3. Slavec 2:31,6; 8. Milovanović 2:38,6; 400 m mešana: 1. Rogušič (JLA) 5:02,9, 7. Slavec 5:32,8; 4x100 m prosto: 1. Primorje 3:57,2, 6. Triglav 4:08,8; 4x200 m: 1. Primorje 8:56,4, 2. Triglav 9:03,7; 4x100 m mešana: 1. Partizan 4:26,1, 7. Triglav 4:41,5.

ŽENSKKE — 200 m prosto: 1. Zeier (Ja) 2:24,0, 8. Virnik 2:40,2; 800 m prosto: 1. Zeier (Ja) 10:24,2, 6. Svarc 11:30,0, 8. Virnik 11:33,2; 100 m hrbtno: 1. Gašparac (M) 1:09,0, 5. Pečjak 1:16,8; 200 m hrbtno: 1. Gašparac (M) 2:33,6, 4. Pečjak 2:43,6; 200 m delfin: 1. Strucelj (Pr) 2:45,4, 6. Smid 3:06,6; 100 m prsno: 1. Bjedov (M) 1:18,9, 3. Svarc 1:24,7, 4. Mandeljč 1:24,8; 200 m prsno: 1. Bjedov (M) 2:49,9, 2. Svarc 2:57,0, 5. Mandeljč 3:08,8; 200 m mešana: 1. Bjedov (M) 2:34,8, 5. Svarc 2:50,7; 400 m mešana: 1. Bjedov (M) 5:45,2, 2. Svarc 5:58,6; 4x100 m prosto: 1. Jug 4:29,6, 7. Triglav 4:57,2, 4x100 m mešana: 1. Primorje 5:02,1, 7. Triglav 5:21,1. M. K.

Janez Jenko

V soboto se je v Kranju hitro raznesla novica, da je tragično preminul bivši član državne reprezentance v alpskem smučanju Janez Jenko iz Kranja, Komaj 32-letni odlični kranjski smučar je bil vrsto let član jugoslovanske alpske reprezentance. Za reprezentanco je nastopal v času »zlatega« obdobja kranjskega Triglava v alpskih disciplinah, ko je imel Triglav več kot polovico državnih reprezentantov v moški in ženski državni reprezentanci. Zaradi težke poškodbe na velikem mednarodnem tekmovalju v Megeve (Francija) pa je moral zaključiti mnogo prezgodaj svojo tekmovalno kariero.

Toda Janez je kljub poškodbi ostal zvest smučarju. Postal je aktiven smučarski učitelj in vsako zimo v Kranjski gori vodil vrsto za vrsto. Udeleževal se je tudi sindikalnih tekmovalj in ves čas živel s smučarskim športom. J. J.

Novo avtomatsko kegljišče v Kranju

V petek, 13. septembra, ob 19. uri bodo v društvenih prostorih kegljaškega kluba Triglav iz Kranja odprli novo avtomatsko kegljišče. Športni objekt ima štiri steze, celotni stroški izgradnje pa znašajo okrog 27 milijonov S din.

Kegljaški klub Triglav, največji svoje vrste v Jugoslaviji, šteje okrog 300 članov. Na državnih prvenstvih so njegove ekipe doslej že šestkrat zmagale, klub se lahko pohvali tudi z več posamičnimi državnimi prvaki. Za dosežene uspehe je dru-

štvo lani prejelo Bloudkovo plaketo. Novo kegljišče bo zato nedvomno porok za še večje uspehe. Izgradnjo je deloma kreditirala komunalna banka Kranj (12 milijonov S din), deloma pa industrijski podjetje LIP Bled (13 milijonov S din). Naprave so kupili pri znanj tvrdki FOLLMER-WERKE iz Biveracha v Zahodni Nemčiji. Njeni avtomati za postavljanje so se odlično obnesli že na več kegljiških prih nas — tako na primer v Ankaranu, na Bledu, v Pulji in na Ljubljelu.

Šport v kratkem

● **KOSARKA** — V slovenski ligi za moške je Kroj v gosteh premagal ekipo Tolmina 72:63 (29:34); zmago so zabeležili tudi igralci Jesenic v tekmi z Rudarjem iz Trbovelj 77:74 (39:29). Ločani so do 13. kolu še vedno v vodstvu z 18 točkami, Jesenice pa so z dvema točkama manj na četrtem mestu.

V gorenjskem derbiju ženske lige so Jesenice na svojem terenu zanesljivo osvojile obe točki proti ekipi Triglava 54:13. Zmagale so tudi igralke Kroja v tekmi v Skofji Loki proti ekipi Trnovo 51:36 (21:14). Jesenice delijo prvo in drugo mesto (20 točk), Kroj je sedmi (10). Triglav pa še vedno na zadnjem mestu (2).

● **NOGOMET** — V prvem kolu SNL je kranjski Triglav zaslužen osvojil obe točki, ko je pred svojimi navijači premagal moštvo iz Kopra 3:1 (1:0). Gole za Triglav so dosegli Andoljšek, Golič in Zumer.

V zahodni conski nogometni ligi so gorenjski predstavniki pobrali polovičen izkupiček: Kamnik je doma premagal ekipo Pirana 4:1 (2:0), Ločani so prav tako doma rešili točko šele v drugem delu igre proti Savi 3:3 (0:3), igralci Kranja pa so v Izoli podlegli istoimenski ekipi kar s 5:0 (1:0).

● **ODBOJKA** — V prvi tekmi II. zvezne lige so igralci Jesenic pripravili presenečenje z zmago nad bivšim prvotligašem Jedinostvom iz Brčkega 3:2.

V SOL za moške je Triglav na domačem igrišču premagal Kamnik 3:2; v republiškem tekmovalju za ženske pa so ves izkupiček pobrale igralke Jesenic z zmago nad Branikom iz Maribora 3:1.

● **ROKOMET** — Tudi v SRL za ženske smo v nedeljo gledali gorenjski derbi, v katerem so gostje iz Selc zaslužen premagale ekipo Kranja 18:9 (9:4).

V moški rokometni ligi so Tržičani v Brežicah igrali z domačim moštvom neodločeno 15:15 (8:11) in so tako trenutno na četrtem mestu prvenstvene lestvice.

● **SMUČANJE** — Ob otvoritvi nove 20-metrške skalalnice iz plastične snovi so v Logatecu priredili mednarodno tekmovalje v smučarskih skokih. Na tekmovalju so sodelovali tudi predstavniki kranjskega Triglava. Najboljši med njimi je bil Grosar, ki je v kategoriji mlajših mladincev zasedel drugo mesto s skokoma 18,5 m (176,0 točk).

Na kraju, kjer je padel narodni heroj Jože Gregorčič, so se prvič po vojni zbrali preživeli borci velike bitke in sorodniki padlih borcev. Na sliki: Mirko Ambrožič, Janko Prezelj, Janez Lušina, Malka Tavčar (mati partizanke Rie), Ana Dielacher in Vinko Šmitek. Foto: F. Perdan

Komemoracija na Lipniški planini

»Tu je padel cvet gorenjskih partizanov«

Je dejal podpolkovnik Janez Lušina, udeleženec dramatične bitke na Lipniški planini, kjer je 9. septembra 1942. leta padlo 27 borcev, med njimi tudi narodni heroj Jože Gregorčič.

Na Lipniški planini se je tokrat zbralo okrog 1000 mladincev in borcev jeseniške in radovljiške občine. Posebno priznanje zaslužijo jeseniški gimnazijci, ki so na planino prišli po z Otoč, medtem ko so se drugi udeleženci pripeljali z 12 avtobusi.

Jeseničani so že zjutraj v delavskem domu pri Jelenu odkrili doprni kip Gregorčiča, ki ga je izdelal Stane Keržič. Pri odkritju pri Jelenu je govoril Ivan Vovk-Zivan, Gregorčičev prodvojni sodelavec in soborec.

Z Jesenic so krenili v Radovljico, kjer je bila krajša slovesnost in polaganje ven-

cev na grobnico heroja Gregorčiča in drugih padlih borcev z Jelovice.

Na Lipniški planini so sodelovali recitatorji, pevski zbor jeseniških srednjih šol in vojaki vojašnice Jožeta Gregorčiča iz Skofje Loke.

Zbranim pred spominjskim obeležjem je potek boja opisal podpolkovnik Janez Lušina, udeleženec boja.

Na komemoraciji je bila prvič sestra Ježeta Gregorčiča, ki živi že 50 let v Beljaku. Opazili pa smo tudi Malko Tavčar iz Zirovnice, mater partizanke Rie, ki je padla skupaj z Gregorčičem. Janez Lušina je po govoru

odpeljal vse sorodnike točno na kraj, kjer je padel Gregorčič. Tam je povedal naslednjo zgodbo, ki jo je dopolnil tudi Mirko Ambrožič iz Češnjice:

»Ria se je že oddaljila okrog 100 metrov od ranjenega Gregorčiča. Umikala se je v skupini, ki je k sreči vsa ostala živa. Medtem je bila ranjena. Tedaj je dejala: »Ne grem naprej, moram se vrniti h Gregorčiču, da ga obvezem.«

Ria se je v toči krogel vrnila za vedno. Obtežala je v bližini povoljnika gorenjskih partizanov.

Spominjska slovesnost na Lipniški planini je lep primer prenašanja tradicij NOV na našo mlajšo generacijo.

J. Vidic

Izid licitacije za cesto v Mostah

Zdaj nam je že znan izid licitacije za gradnjo nove ceste in mostu v Mostah pri Zirovnici. Znano je, da sta investitorja Cestni sklad SRS in skupščina občine Jesenice.

Najugodnejši ponudnik je podjetje GIPOSS (gradbeno-industrijsko združenje Slovenije). Ponudilo je 415 milijonov S din, kar je znatno manj, kot so kazali grobi izračuni po idejnem projektu.

Za GIPOSS bodo dela izvajali SGP Sava Jesenice, Tehnika Ljubljana, pogodbeni sodelavca sta še Metalna Maribor in Cestno podjetje Kranj.

Ker je bila licitacija po sistemu inženiranga, kar pomeni, da je investitor dal samo idejni projekt, je za GIPOSS SGP Sava pripravilo celotno dokumentacijo, in sicer glavni projekt ceste, pro-

jekt mostu čez Završnico in potok Ratbovec, uredila z lastniki glede odkupa zemljišč in objektov, ki se bodo porušili, priskrbela vsa soglasja in gradbeno dovoljenje. Tako je v okviru GIPOSS, SGP Sava glavni izvajalec del v Mostah.

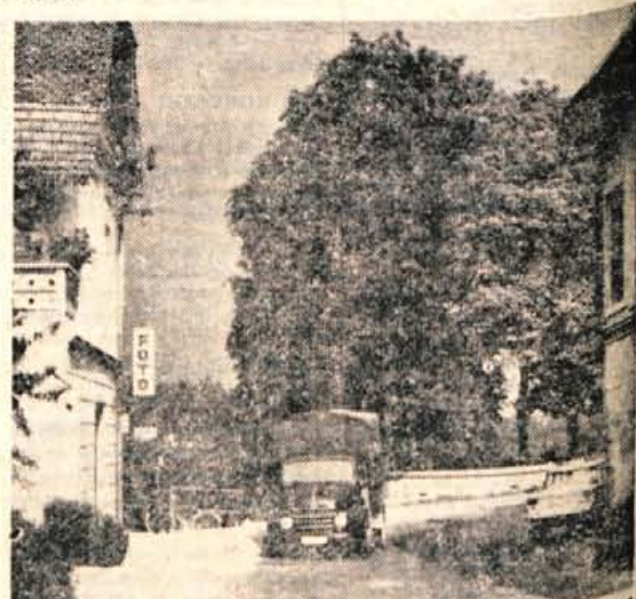
151 metrov dolg most čez Završnico bo iz jeklene konstrukcije, na dveh opornikih in treh vmesnih stebrih. Prek nosilcev bo plošča iz armirane betona.

Za začetek del je predviden 5. oktober letos. Zdaj pa še druga novica: že drugo leto julija se bomo v Mostah vozili po novi cesti in novih mostovih. Od takrat dalje pa bodo ovinki v Mostah samo še turistična zanimivost in cesta za vprežna vozila.

J. Vidic

Na sejmišču v Kranju je vsako nedeljo dopoldne sejem rabljenih avtomobilov. Čeprav do pred kratkim tovrstnih sejmov v Kranju ni bilo, je zanj precejšnje zanimanje. — Foto: F. Perdan

Na tem ovinku na Skofjeloški cesti v Kranju je bilo pred približno dvema mesecema varnostno ogledalo. Zal ga sedaj že lep čas ni. Morda bo kdo rekel: »Saj se takrat, ko ga še ni bilo, tudi ni nihče razburjal.« Res je, vendar pa so se vozniki potem nanj navadili. — Foto: F. Perdan

Zbranim na Lipniški planini je spregovoril podpolkovnik Janez Lušina-Mali. Foto: F. Perdan